

PŘIPRAVTE DUŠE SVÉ BOHU

(Kurs vnitřní modlitby, 2.)

Jest sladko dlíti v síních Hospodinových, lepší jak dlíti ve stanech hříšníků, kde čpí kouř marnosti spalované ohněm dábelké beznaděje. Jak ale vstoupiti k Tobě, Pane? Vejíti k Bohu se svými hříchy, se svou pýchou, s celým světem, hlučícím a urážejícím Boží majestát? To raději nevcházejte, protože Pán drtil ty, kteří se opovážlivě třeba jen Archy, neb jeho svaté Hory dotkly. Bez přípravy vejíti k Pánu, jest smělostí, pokoušením jeho.

Ovšem, všichni nepotřebují stejné přípravy. Mysleme si však, že jsme všichni začátečníci, že jsme se dlouho vláčeli po nížinách pozemskosti a že teď chceme vystoupiti k Bohu, že chceme s ním obcovati a otevřítí duši svou jeho působení. Jest výslovnou naukou sv. Tomáše, že Bůh působí v druhotných příčinách OBVYKLE dle jejich stavu. I zde platí obměnou scholastická zásada: „Quidquid recipitur ad modum recipientis, recipitur“ — „Cokoliv někdo přijímá, přijímá způsobem SOBĚ vlastním.“ Chceme-li tudíž míti hojného užítka z vnitřní modlitby, musíme svou duši co nejlépe připravit k přijetí božského Hosta a opačně k návštěvě u něho.

Jak ale hovořili bychom se svým Bohem; kdyby nám v uších hlučelo celé peklo, kdyby temná noc nepřátelství Božího halila nám nadpřirozené pravdy? Milost posvěcující, osvobození od těžkého hříchu, jenž odlučuje od Boha, jest prvou podmínkou užitečné vnitřní modlitby. Věc je tak samozřejmá, že jest zbytečné více se jí zabývat na tomto místě.

Bůh nese nás svou láskou. Jsme jeho. Milostí. Chceme s ním hovořiti dětinně, klaněti se mu vroucně, jásati v něm, žítí jím. Proto se utíkáme do ticha modlitby ztracené v Bohu. Pravidlo: Naše vnitřní modlitba bude měřena ve své působivosti, síle, hloubce, stupněm našeho nadpřirozeného života. Nadpřirozený život a vnitřní modlitba jsou příčiny souvztažné, jedna druhou posiluje, řídí, určuje.

Bylo by pochybeným chtítí zůstatí na témže stupni duch. života a při tom růsti ve vnitřní modlitbě. To nás spíše tato modlitba omrzí, protože buď budeme rychle sestupovati a tím zřítí se i vnitřní modlitba, nebo dobře prožijeme, co nám Bůh ve vnitřní modlitbě dává, a pak se jistě rozběhneme za Bohem, vynasnažíme se víc a více se mu podobati. Toť právě význam vnitřní modlitby, že nedopustí, je-li věrně dodržována a poctivě konána, abychom zabředli dokonale do všednosti.

Vnitřní modlitba objímá Boha něžně, oddaně synovsky. Proto těžko dostati se k vnitřní modlitbě a hlavně vytrvati v ní těm, kteří s chladným rozmyslem, s plným uvědoměním dopouštějí se hříchů všedních. Je to přece strašné pomýšlení urážeti Boha, klidně, chladně, proto, že jeho dobrota nás neodmítá od sebe po poklescích. Myslíte, že člověk, který pije všední hříchy jako vodu, že se ponoří do Boha, že s ním bude přátelsky hovořiti? Kdo takto jedná, našel v hříchu svou zálibu a proto si nezalíbí Boha. Jedním z důvodů, proč málo dnes křesťané vnitřně žijí a vnitřně se modlí, jest právě toto nevážení lehkých hříchů. Připomínám si ještě hrůzu, jakou se zděsil můj drahý učitel asketiky a mystiky P. Garrigou-Lagrange, když před sedmi lety jako jeho žák odpověděl jsem lehkomyšlně na otázku: „Je to hřích?“ (Nevím, oč se tehdy jednalo): „Je to jen lehký hřích.“ Znělo to takovým dobráckým studentským tónem, že hluboký učitel vzplanul svatým hněvem: „Urážet Boha, dobro nejvyšší, dobrodince, Otce, světlo, učitele, Vykupitele... ubohým, bídným tvorem, jenž ani vteřinu nemůže být bez Boha, aby se nerozplynul v nic... to vše je pro vás: JEN lehký hřích...“

Srdce lidské, chtějící se naplniti Bohem, musí se OČISTITI. Tedy, podmínkou pro plodnou vnitřní modlitbu jest vytrvalý boj proti denním nevěrnostem, všedním hříchům. Zdroj těchto stálých pádů jest nezřízená přichylnost k pozemským věcem, jest nevyrovnaný poměr náš ke tvorům. Můžeme všude najítí Boha, jen musíme vše do něho

nejprve soustřediti. Když zamilujeme si Boha nade všechno, budeme milovati jen jeho a ostatní věci, pokud a jak vedou k němu neb jak je to jeho vůle.

Každý jiný způsob lásky ke tvorům než v Bohu a pro Boha jest přítěží, balvanem připoutávající nás k zemi a stahující nás po každé, kdykoliv bychom chtěli se vznést k Bohu. Těžko vzlétati se závažím světa, hroudy, zlata, těla, cti a slávy... Tyto věci nás budou pronásledovat starostmi, boji, zápasy, protože to vše se za nimi vleče, jako kletba a stín. Nedají nám pokoje, když budeme chtít mluvit o Bohu. Budou nám hlučeti zrádně za zády, když se pokusíme usebrati se v Bohu. Chceme-li opravdu růsti ve vnitřní modlitbě, musíme se vrátiti do nitra, snažiti se neotročiti vnějšku, to jest světu. Očistěte své srdce od světa, hloub, ještě hlouběji zajedte s čistící vějičkou, aby Bůh naplnil vás v hloubce co možná nejtajnější.

Čím plné srdce, toho plná obrazivost, paměť, úsudek. Jako dotěrná moucha doléhá u světsky toužícího člověka, světsky zabarvená obrazivost. Paměť a mysl stále a stále předou zlaté, husté vlákno pozemskosti, jíž poutají člověka. Přetrhnouti nutno toto pouto, naplniti obrazivost Bohem, paměť a mysl jeho myšlenkami, abychom mohli se do Boha nořiti klidně a lehko, aby naše mysl mohla takřka dýchatí Boží ovzduší.

A tak, abychom si připravili srdce a mysl, musíme projíti očištnou, bolestnou koupelí. Mistři duchovního života to nazývají umrtvováním. Nehubíme tělo jako manichejští, ale nedovolíme mu, aby nás zaměstnávalo celý život, den ode dne. Přece nebudeme jeho otroky, když se máme státi svobodnými dětmi Božími. Nutno vyrovnati své snahy, vášním dát jich pravý směr, a zaříditi správně jejich plamen. Musíme umlčeti žádostivost věcí snadných, lehkých, lesklých, mlhavých. Neboť, kde celá bytost volá po něčem jiném, než po Bohu, tam těžko se dostane Bůh ke slovu. Musíme se soustřediti do Boha a proto ořezati vše na své bytosti, co tíhne jinými směry než přímo vzhůru, kdy rostl do nebe silný kmen Boží naší duše.

A když se od všeho osvobodíme, ještě nejsme svobodni, ještě jedno se staví mezi Boha a nás. Jsme to my sami! Kdo se stále zabývá sebou, ten činí si z Boha služebníka; nemůže býti jeho přítelem! Bůh mluví tiše a o sobě, jak jej budeme poslouchati, když jsme zvyklí jen na sebe? Bůh nás bude rozhodně nuditi. Zde povstává hřích nechuti a odporu k Bohu.

Kruček za krůčkem učme se ve svých záležitostech, denních zájmech a činech, patřiti na vše s nadpřirozeného hlediska, zapomínati na hledisko sobecké. Tak ztratíme sebe, abychom v sobě našli Boha. Co jiného by v nás pak mohlo být?

A když to všechno učiníme, když všeho se vzdáme, ztratíme se ve své nicotnosti, před Pánem nebes i země! Kdo jsem já, Pane, prach a popel, abych mluvil s Tebou. Nechtějme se kochati svou dokonalostí ve vnitřní modlitbě, nehledejme sebezalíbení, ani útěchy, nic, nic, než Boha. Ale hledejme ho pevně a odhodlaně. Chtějme vytrvati u Pána, v jeho objetí, i když se snad na chvíli v duši zatmí a okolo bude skřečeti peklo a svět. Sv. Terezie krásně o tom praví ve své „Cestě dokonalosti“ hl. 23 : „Dábel ničeho se tak nebojí, jako odhodlaných, silných duší.“ A dále udává krásný psychologický důvod: Kdo spálí za sebou mosty, kdo si nenechává otevřena zadní vrátka, nýbrž odhodlal se bojovati za každou cenu, ten nekolísá, neustupuje, protože nemá kam, nýbrž pevně stojí...

Stůjme v pevném odhodlání zapustiti v Bohu své kořeny a pak vzrosteme v Boha a z něho budeme i žít. Toť — vnitřní modlitba.

P. SILV. M. BRAITO O. P., ŘÍM

SÍLA TRADICE

Tradice, obyčej, zvyk. Tyto tři pojmy jsou na obvodu jednoho metafysického kužele a tvoří trychtýř, v němž nejširší průměr má tradice a nejužší zvyk. Tradice odpovídá věkům a celým národům, obyčej staletím a jednotlivým krajinám nebo zemím, zvyk už jen osobám a malým místům. Dílo Otokara Březiny žije a pohybuje se v TRADICI, je to slovo spíše PLEMENE než národa, proto se v něm ozývají echa TISÍCILETÍ, a řekne-li někdo, že v našem národě je tradice

českobratrská nebo husitská, je to křivda dějinám, filosofii a zdravému rozumu, poněvadž tradice je prostorově širší, časově a perspektivně hlubší a svou podstatou naprosto vyvýšená nad všechno sektářství, nad všechny žurnalism a nade všechnu polemichnost.

Tradice potrebuje národ ke svému životu tak, jako rostlina slunce a vláhy. Člověk může žiti bez tradice, ba i proti tradici, ale národ nikoli. Včela nemá jedovatého žahadla jen na svou obranu, nýbrž i na tvoření medu, tj. na obranu či konservování svého díla. Přišly ke mně jednu děti a já je podělil medem, namazav jim ho na chléb. Jedno z těch dětí — a byly to děti chudých venkovanů! — okusilo medu a s ošklivostí se od něho obrátilo: ucítilo v něm jed, tu mravenčí kyselinu a již se ho netklo. V tradici národa pracuje také ironie, sarkasmus a hněv, racionalism, blasfemie, positivism, materialism, nevěra i zvířeckost, ale jakmile národ přestává proti těmto zjevům ve svém organismu reagovat a se bouřit, začíná hynout, jakmile národu víra stala se věcí lhostejnou a každý enthusiasmus směšným, je to znamením, že tady na zemi nemá už co dělat, a jestliže vůbec ještě žije, že živoří ze starých, pilnými předky nastřádaných zásob. V dobrém medu jest jen určité, malé procento jedu, také každý národ snese jen určité, menší procento zla, jinak se zkaží, v podstatě své zmrtní a bude nezbytně ze života vyřazen.

Když ratolesti vyhánějí pupence, víte, že blízko je léto. Pojem vlastenectví v národě českém najdete dnes už jen kdesi pod kůlnou a na půdě ve starém haraburdí, ba už i každý Sokol se dnes za toto slovo stydí. Víte, že blízko jest léto. Chceš-li dnes v národě českém jísti ovoce cti, musíš býti anebo se zdáti socialistou a komunistou. Víte, že blízko je léto. Vždycky v době, kdy racionalism a knížata noci slaví svou hostinu v řinčení číší, iracionálno nejvíce vládne. Židé křižující Ježíše Krista naplňovali prorocství a slovo Boží. Buržoa blije ze sebe fráze a Leon Bloy nám ukazuje, že tyto vývrátky psa jsou věčné pravdy, k nimž chtěj nechtěj náš občan se musí VRÁTIT, aby se potvrdilo slovo Písma řkoucí: „Jako pes, kterýž se navracuje k VÝVRATKU svému, tak jest nemoudrý, kterýž opětuje bláznovství své“ (Přísl. 26,11). Vidím v tom prst Prozřetelnosti, že v české moderní poesii jedna kniha má titul: „Ještě jednou se VRÁTÍME.“ Ano, český národ se vrátí k JEDINÉ tradici své, tj. ke KATOLICKÉ!

Žil jsem delší čas na Slovenku a poznal jsem tam Slováky, Čechy, Maďary, Cikány, Němce a Židy. Slováky když dobře uměl německy a maďarský, nevěděl, KDE jest. Němec se cítil v cizině, Čech věděl jenom to, kolik bere. Slovák byl doma, Čech byl štikou v rybníce, a poněvadž už neměl víry, bez bolesti zříkal se své řeči a vážil jenom své střevo, kdežto cikánovi stačilo, když tančil jako komár nad hnojištěm. Ale nejzajímavější ze všech byli Židé. Ku podivu: jedině Židé chovali se ke mně jako rovný k rovnému. Mnoho jsem o tom přemýšlel. Přišel jsem v Topolčiankách do hospody. Byla to hospoda židovská a byla tam nálevna i trafika. Napoleon, chtěje projevit obzvláštní přízeň, brával své generály za nos, my v podobných případech bereme přítele za knoflík u kabátu anebo mu klepeme dlaní na rameno. Sotva jsem byl v té židovské hospodě dvakrát, už mne tam měli jako za člena rodiny, na všecko se vyptávali a také na všecko docela prostě mi odpovídali. Deci mého vína byl s jejich strany litr důvěrnosti, která za jiných okolností mne mohla ponižovat. Topolčianský poštovní úřad byl v přízemí a jednou, čekaje na ulici před domem, až poštu otevrou, střetl jsem se tam se židovským mladíkem z oné hospody a on, zatáhnuv mne k oknu, za nímž byl poštovní úřad, bez jakéhokoliv úvodu pravil: „Vy umíte hebrejsky? Povězte mi tedy, co je toto!“ a tužkou nakreslil na zinkovém plechu okenním hebrejskou písmenu Alef. Což, to byl konečně muž, třeba velmi mladý, ale se stejnou — řekněme bezprostředností a otevřeností chovaly se ke mně jeho dospělé sestry. Jedna z nich šila na stroji, na kterém ležela kniha, já očekával, že je to nějaký román, ale byla to hebrejská bible a ta dívka mi řekla, že každého dne z ní čte. Nikoli slovenský, nikoli maďarský, nikoli německy, nýbrž HEBREJSKY. Tím se mi osvětlilo všecko: národ, byť i rozstříknutý jako hvězdy po diaspoře světového prostoru, žije a žiti bude až do konce časů, poněvadž celou svou duší a v poměrech i nejhorších a nejsmutnějších se drží své TRADICE, své hebrejské řeči, svých národních a náboženských obyčejů a zvyků, což vše obsaženo jest pro něj jako v synthese, v tajemném a posvátném slově Jahve.

My jsme příliš brzo hotovi s úsudkem o náboženství a o jeho významu pro národ, ne tak Žid. On vědomě žije v atmosféře tisíciletí, v ovzduší své tradice, tak jako lupení a žalud rostou vysoko nad zemí pod samým nebem na větvích staletého dubu: lupení třese se ve větru, žaludy padají na zem, ale strom stojí tu pevný a bude stát, tak jako stál po celé věky. A i když spráchniví a skácí se jednou, už zase vyrůstá na tisíce jiných, zrovna takových: pod nezmarným, sladkým zákonem TĚŽE TRADICE TĚHOŽ RODU!

PERUTI

Čeští filosofové nové doby velmi mluví o náboženství a jeho úkonech, každým řádkem prozrazující, že neznají náboženství z vlastního prožití. Proto jest jejich řeč tak hrozně naivní. Onehdy si kdosi zacitoval J. St. Millův výrok: „Ať má ta bytost jakoukoli moc nade mnou, jednoho nikdy nedokáže, nebude mne moci donutiti, abych se k ní modlil.“

Mluví se o náboženství a odmítá se modlitba. Bez modlitby není náboženského života, člověk se tluče při zemi nízký a mdlý, modlitbou se povznáší člověk do oblastí náboženského života a zpívá. Takový má význam modlitba, že zkušením nejvyšší stupně náboženského života nazvali prostě modlitbou. To je myšlenkou článku.

Náboženství bývá od mnohých intelektuálů vydáváno za věc rozumem překonanou, tedy s rozumovými pochody neslučitelnou. Zkušením v náboženském životě však tvrdí, že hlavní úkon vnitřního náboženství, modlitba, jest věcí rozumu. Sv. Tomáš tu užívá jedné ze základních myšlenek své filosofické soustavy, zásady o příčinném vlivu rozumu na veškerou dění; praví (II.—II. 83,1), že rozum působí buď rozkazem dolů nebo prosbou nahoru. Poněvadž i ten nejpozemštěji orientovaný rozum se neubrání dojmu a vlivu záhady něčeho vyššího, než je člověk, snaží se to poznati všemi prostředky, jež jsou mu ku poznávání dány. Poznává buď vlastním světlem, nebo světlem jiného, vědoucího, tedy věrou.

Jako je nedůsledným při nedostatku vlastního světla se neohlížeti po světle odjinud, tak by bylo protirozumovou nedůsledností poznati vyšší bytost a schovati se před ní, nesnažiti se o spojení s ní. Neboť věděti o vyšším a nehledati s ním spojení, jest vědomé a chtěné zakrnění. Při snaze po vyšším sourodém rozum prostě poroučí výše. Zde však musí prositi o podání ruky, o světlo, o blahodárný paprsek od vyšší bytosti. Tuší, kolik může získati, a proto prosí, modlí se.

Tímto postupem je též naznačena nutná součinnost vůle s modlitbou. Chceme pro sebe pomoc a povznesení. Nemůže nám býti lhostejným, jenž jest dokonalý a chce nám dáti účast na svém bohatství. Sv. Tomáš píše: „Modlitba směřuje k Bohu z popudu milující vůle.“

Svatý Jan z Damašku stručně modlitbu nazval vystoupením duše k Bohu. Duše vystupuje do výšin Božích oblastí, když se modlí. Ze všeho je patrné, že vystoupení nebo vzlet duše k Bohu opět má všechny složky lidského předstoupení před vyšším: úctu, projev vlastní nedostatečnosti, jakousi omluvu nebo odprošení, prosbu, projev oddanosti a vděčnosti.

Taková je psychologie modlitby. Modlitba je vyvrcholením činnosti rozumu. Není ponižujícím žebráním, nýbrž projevem snaživého rozumu a silné vůle k velikosti. Proto je napsáno na první řádce „Peruti“.

Nebylo by vlastně třeba dále mluvit o nutnosti a významu modlitby pro duchovní život člověka. Význam celého snažení duchovního života je obsažen týmiž slovy, kterými sv. Jan z Damašku označil pojem modlitby: vystupování duše k Bohu. Vystupování, jež chce dospěti ku přátelskému sjednocení, až k nejvyšší možné hranici, k tomu, čemu zkušením říkají přetvoření. Vzestup k Bohu se nemůže díti jinak nežli na perutích modlitby. A právem se pak nazývá modlitbou i přebývání ve výšinách sjednocení, když již začátku vystupování se to jméno dává. Je tedy modlitba cestou do výše. Že si množství lidí pod jménem modlitby představuje pouze prosbu a to ještě jen prosbu „abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi“, to je duch úpadku náboženského cítění. Modlitba - prosba je pouze nepatrný výsek z velkolepého celku modlitby. Správně a Boha důstojně se modlí pouze srdce toužící po sblížení s Bohem; sepjatýma rukama můžeme prositi i člověka, i toho nejhoršího, i o věci, které nás ponižují. Proto i modlitba prosící, má-li býti hodnou svého jména a důstojnou Boha i ušlechtilého člověka, musí vyzníti tak: Pusť mne k sobě, uprav mi cestu k sobě. Prosí-li o odvrácení časného zla, o časné dobro, musí toto spolu zníti, jinak se z modlitby stalo cosi opravdu člověku trapného, protože příliš ukazujícího na ubohost a malost člověka.

Proto se mnohým modlitba nechce líbiti, že ji chápou jenom takto. Proto měla modlitba odedávna své odpůrce. Sv. Tomáš Akvinský naznačuje ve třináctém stelení dvojí odpůrce, kteří vlastně různými slovy tvrdili totéž a

zároveň totéž, co učená filosofie dvacátého věku hlásá: „Jedni tvrdili, že lidské záležitosti nejsou řízeny Boží prozřetelností, z čehož plyne, že je zbytečno modlit se a vůbec ctít Boha... Domněnka jiných byla, že v lidských osudech se všechno děje s nutností... z vlivu hvězd nebo ze sestavení příčin...“ Obojím odpovídá výkladem slova svatého Řehoře: „V modlitbě prosíce zaslouží si lidé obdržeti, co jim všemohoucí Bůh od věčnosti ustanovil dáti“; dodává pak sám: „Nemodlíme se proto, bychom změnili božská ustanovení, nýbrž abychom dosáhli toho, co nám Bůh ustanovil dáti za modlitbu.“ Tak jsou i utišeny obtíže malých duší, které nechápou velkolepý smysl modlitby.

Křesťan však musí modlitbu chápati ve smyslu slova svatého Augustina: „Člověk chladne, když se vzdaluje, zaněcuje se, když se přibližuje; tma jej zahaluje, když se vzdaluje, v blízkosti se plní světlem; dosahuje dokonalosti života v blízkosti toho, jenž mu život dal. Kdo tedy chce býti Bohu podoben, drž se u něho, statečně se k němu ubírej.“

Jako každá cesta do výšin má modlitba své stupně, i svá období; své vrcholy. To však jest již věc, kterou Bůh považuje za svou práci. Od nás žádá jen pochopení smyslu modlitby a „statečné k němu se ubírání“, rozvíjením a propracováním obsahu modlitby ve smyslu tu naznačeném. Takovým způsobem pochopená a pěstovaná modlitba povznáší, očisťuje, ušlechťuje, stává se nejkrásnější složkou lidského života.

P. EM. SOUKUP, O. P.

ADORO...

Hluboké ticho lesa, povýšenost tajemného šera gotického dómu nutí duši, aby poklekla a vyznala i své: „Adoro“.

Veleba, mohutnost, krása uvádí duši do ústraní, kde ji pozoruje v němém úžasu a vrhá se na zem, aby se klaněla jejímu Původci.

Svatý pěvec vyzýval lid ke klanění toutéž pohnutkou: „Pojďme, radujme se před Pánem, plesejme našemu Bohu, seřadme se před jeho tváří ve chvalořečení a v hymnech, neboť je veliký Bůh náš Pán a Král, nezapuzuje Hospodin svého lidu, v jeho rukou je celý vesmír, On jediný pohlíží na vrcholy hor. Jeho je moře, On je učinil, jeho ruce utvořily poušť, pojďte — klanějme se Bohu — plačme před Pánem, jsme jeho národem a ovečkami jeho pastvy. (Ž. 94.)

Všimneme-li si lidské duše, uvidíme, jak je to shodné s její přirozenou náklonností vrhati se do prachu a klaněti se Bohu z úžasu nad jeho mocí a velikostí. V psychologii lidské je úzce spjato pozorování velikosti Nejvyššího v jeho dílech a cítění vlastní malíckosti, vlastní závislosti na Bohu, jemuž je podroben vesmír, zároveň s projevem úcty Nejvyššímu; samovolně klesá člověk na kolena, když upřímně, vnitřně přemítá o svém postavení ve vesmíru. Mohutnost přírodních krás, vznešenost gotického dómu mu živě připomíná, že je nepatrným tvorem, závislým ve všem na svém Bohu.

Dějiny věků a národů o tom svědčí, že lidstvo se klanělo svému Bohu, neboť je svrchovaným Pánem.

Hlasitě se modlí všechna díla Hospodinova a dobrořečí Pánu a jejich mluva bývá slyšena lidskou duší, takže pozoruje ty spjaté ruce holých skalisk, slyší jasně němá slova: „Klaníme se Hospodinu.“ A volání hor nalézá ozvěnu v lidské duši, neboť duše není jen kamenným, pustým skaliskem, nebo mlčícím lesem, duše lidská je větším Hospodinovým dílem, jest jeho obrazem. Všechny duševní mohutnosti dychtí po svém Zdroji, spínají své ruce k Bohu, aby mu vyslovily své: „Klaníme se tobě!“ Proto potřebuje člověk chvíli úplného ticha, aby se soustředil se svými schopnostmi, rozumem a vůlí a aby vyřkl z hlubin své duše své: „Klaním se!“

Jediný člověk může zneužít své povýšenosti a odepřít Hospodinu svůj chvalozpěv klanění. Skály toho nedovedou, lesy se nedají umlčet, aby nešuměly svůj hymnus, člověk svou svobodou může odepřít to, k čemu ho vede přirozenost. Zneužívá své velikosti, svého podobenství Bohu a klaní se sobě.

„Jsem podoben Nejvyššímu, ba snad ho převyšuji,“ volá zpupně ubohý tvor ve filosofii, „jsem vlastně bohem, neboť se ve mně bůh vyvíjí.“ V dějinách lidstva není neznáma tato mluva, pronáší ji filosofie, ale byla pronesena již mnohem dříve, je to ďábelská zpupnost.

Bůh si přísně reservoval klanění tvorstva pro sebe. Ukázal odlesk svého jasu, své povýšenosti různým způsobem jiným tvorům, takže ctíme odlesk a krásu Boží např. ve svatých, ale čest klanění musí přináležeti jedinému Bohu, neboť On jediný je Nejvyšší. Nejvyššímu přináleží klanění, neboť to, co je nejvyšší, je jen jediné a nemůže být sdíleno:

„Bohu samému se budeš klaněti,“ zní Boží rozkaz.

Vizte zlobu odporu, ďábelské zpupnosti upírající Bohu, co jest jeho vlastní, odnášející na ubohého tvora přívlastek Boží „Nejvyšší“. Proto trestal Hospodin přísně idololatrii u svého národa, podrobil ho nejhoršímu nepříteli po dlouhá leta, poněvadž je to provinění, jemuž není rovného.

Jak často odpírá lidské srdce své klanění Bohu! Všechny ty modly nezřízeného přilnutí k něčemu zabraňují přímému jednání a sklonu lidské duše k uznání Božího Majestátu nad námi, neboť nezřízené náklonnosti si osvojují přívlastek „nejvyšší“ a proto výhradní a přehlušující ticho duše, takže neslyší, jak její útroby spínají ruce k Bohu, nesou se k Bohu, aby mu vyřkly své: „Klaním se ti, Hospodine!“

Odstraní-li duše každou i sebemenší modlu, bude schopna skláněti se před Pánem, ve veselí plesati a zpívati, zvláště v tichém šeru chrámu pohroužena do rozjímání o Boží velebnosti zahalující chrám, bude šeptati své vroucí, hluboké: „Klaním se Ti, Hospodine!“

Dr. HABÁŇ O. P.

DUCHOVNÍ ŽIVOT Z EUCHARISTIE

Šťastným znamením a zárukou lepší křesťanské budoucnosti jest zjev, že nejsvětější Svátost oltářní nabývá prvního místa v křesťanské zbožnosti, jak tomu opravdu též má býti. Když sv. paměti papež Pius X. dovolil častější svaté přijímání a připustil k Ježíši také malé děti, vynikla jasně a zářivě oběť mše sv., jež byla v prvých dobách jediným úkonem zbožnosti křesťanské. Možno říci bez nadsázky, že zvroucnění a rozšíření úcty k nejsv. Svátosti zažehne ve věřících ducha apoštolů, sv. Pavla a ducha prvých křesťanských obcí. Jako ovoce toho vidíme již, jak zvláštním a nápadným způsobem rozvinula se milost Boží v různých případech u malých dětí, jak u Víta de Fontgalland, u Anny de Guihné. Když čteme jejich životy, zdá se nám, že je to reprodukce oněch rozkošných životů svatých dětství středověkých.

Jest opravdu třeba zas dáti Eucharistii do nejhlubšího nitra naší bytosti a učiniti z ní kvas věčného života. Musíme dojíti tak daleko, abychom se setkali s Eucharistií na každém svém kroku tak, jako se setkáváme na rozcestích s Boží mukou.

Pracujme k tomu, abychom každého dne byli přítomni mši svaté, abychom se každého dne živili svatým Chlebem. Potřebujem jako Eliáš, jenž prchal před tváří nepřítelovou do pouště, aby nás Bůh denně posiloval nebeskou manou. Jen tak dosáhneme hlubšího, vroucnějšího duchovního života. To pochopil Pius X. a proto vzrostlo z jeho činů celé to krásné hnutí po dosažení dokonalosti, jehož i náš časopis jest slabou ozvěnou a průkopníkem.

Řada článků, jež bude následovati v tomto časopise pod výše uvedeným titulem, chce pomoci lidem dobré vůle naléztí pravou zbožnost z nejsvětější Svátosti.

OD POSLEDNÍ VEČEŘE KE KALVÁRII

Každoročně opakuje církev o Sv. týdnu, že veškeré zlo přišlo na svět hříchem a že obětí Kristovou na Kalvarii dostalo se nám veškeré dobro. Církev jako by se v liturgii ztotožňovala s Ježíšem, abychom jasně viděli, že jen v Ježíši máme přístup k Otci a že jen v něm můžeme najít prostředek, jak se obmýti, posvětit a spasiti. Liturgie Svatého týdne vyjadřuje dramatickým způsobem, že ničeho nemůžeme bez Ježíše a že v jeho Oběti bylo skutečně vykopení,

posvěcení a naše v nebesích oslavení. Vše máme v Ježíši, protože Kristus je nejen naším prostředníkem u Boha, nýbrž v něm jest také zdroj všech milostí, protože je nám zasloužil zplatit svou vlastní krví.

Protože pak veškerý duchovní život jest vybudován milostí, a na milosti, proto jest celý duchovní život soustředěn nebeským Otcem v Kristu na kříži. Jak jest skutečně toto soustředění.

Pro hřích nebylo lidstvo schopno přinést Bohu důstojnou oběť. Lidstvo stalo se odporné Bohu. Ježíš Kristus byl jediný s to podat Otcovi oběť jeho hodnou. Protože pak byl Ježíš člověkem a jako člověk zcela podroben Otcovi, proto mohl z tohoto podrobení podat sebe v oběť. Ježíš stal se člověkem a jako člověk vzal na sebe náš dluh duchovní. Milosrdný Otec poslal svého syna právě proto, aby smířil s ním lidstvo, a proto dal mu ducha a srdce způsobilé k tomuto poslání. Především pak dal mu milost, aby byl hlavou nového lidstva.

Vizme, jak použil Ježíš této své moci jako hlava lidstva, jak jí použil na kříži.

Zahledme se na Ježíše přibitého na bolestném dřevě. Jest zcela oddán a vydán vůli svého Otce, neb jej nade všechno miluje. Není před Otcem jako otrok, nýbrž jako milující syn. Svým jasným rozumem vidí Boží velebnost, jeho naprosté právo na veškeré tvorstvo. Toto světlo v Kristově mysli ukazuje mu, že nebyl poslán pro sebe jen, nýbrž že má znovu přivést k Otcovi nešťastné lidstvo. Proto nemůže Ježíš odevzdat Otcovi svůj život, aniž by v něm zároveň Otcovi nepodal všechny lidi.

Ježíš objal dokonale tuto otcovskou lásku. Tatáž láska, jež jej poutala k Otcovi, obracela jej k nám. Ježíš pronikl hroznou bídou naší ve hříchu. Na kříži viděl nás všechny, bídu všech nás jednotlivě od začátku světa až do posledního dne, viděl i nás, každého z nás jednotlivě. Jeho hluboký pohled pronikal bídu naši do posledních a nejtajnějších záhybů. A tak vzal na sebe naše potřeby a bolest, odvážil milost, kterou potřebujeme, a byl ochoten tak, jak ji potřebujeme, nám ji vykoupiti svou krví. Ježíš svým zrakem viděl na kříži strasti, bolest, kříže, tápání naše, hledání, úpění, vzlyk a pláč, bolest našich rodin, naší vlasti, viděl všechna jejich muka a všechno to objal svou žhavou láskou, to vše ponořil do svého srdce.

Ježíš spojil se s námi na kříži. Ještě jest třeba, aby Bůh posvětil toto spojení dokonale, aby nás mohlo opravdu účinně zasáhnouti. Když se tudíž Ježíš obětoval Otcovi v nesmírném žáru své lásky a nás v sobě jemu, byl to takový obraz věčné lásky Otcovy, že se v ní Bůh Otec sám poznal.

Otec však nemohl přijmouti svého Syna, aby zároveň nepřijal též nás. Tehdy byla vykonána naše spása jako ve svém zdroji a dokonalosti. Když Otec objal Syna, i nás vzal za ruku a přitiskl na své otcovské srdce, vrátiv nám milost a přijav nás opět za děti. Zatím co tekla na Kalvarii předrahá krev Pána našeho Ježíše Krista, vléval nám Otec život svůj a připustil nás do svého příbytku. Všechno, co Ježíš choval pro nás ve svém nitru, všechno bylo Otcem přijato, všechno bylo v Kristu skutečně.

Dokonáno jest, jež vytrysklo ze zsinálních rtů Kristových, vytrysklo z hloubi duše Kristovy. Otec posvětil oběť Kristovu, přijal ji, tak se stala zdrojem života, kde může pít lačné lidstvo až do skonání světa.

Třeba nyní říci, jak se mohl tento zdroj rozlít do celého světa a zasáhnouti také nás. Protestantská nauka tvrdí: Protože říkáte, že veškerá spása jest v Kristu Ježíši, stačí jen se spojit s Kristem, aniž by bylo třeba osobních skutků. Dle ní tvrzení, že třeba sůčastniti se díla svého spasení, ubírá ceny dokonalosti oběti Kristovy. Spojme se věrou s ukřižovaným Kristem a dosti jest. Eucharistie jest proto jen krásným symbolem, jenž nám umožňuje vyznati naši víru v Krista Ukřižovaného, ale nic více. Naše stanovisko jest ovšem zcela jiné.

Víme, že Bůh nelituje svých darů a že ničeho neničí, co pojal v plán své moudrosti. Takovým cenným darem Božím jest naše svobodná vůle. Může sice býti svedena ke zlu, ale má býti také nástrojem našeho získání zásluh. Bůh pak ustanovil, že jí máme získati i své spasení.

Tím ovšem nejsme osvobozeni od uznání, že máme vše od Boha a že proto vše mu má být vráceno jako vlastnímu majiteli. Ježíš rovněž nezrušil tento stav ani povinnost naší osobní spravedlnosti vůči Bohu, pánu všeho v nás. Přišel dát nám naopak prostředek, abychom mohli lépe a dokonale celý svůj život zařadit dle toho, jak se Bohu líbí.

Nestačí tedy naprosto mysliti, že Ježíš vše učinil a že nemáme vůbec co již vykonati. Rovněž však by bylo proti víře domnívati se, že dílo Kristovo jest nedokonalé. Pravdou je, že Kristus zjednal nám milost, že tato milost jest v něm soustředěna jako v zřídle a že tato milost, aby mohla konkrétně lidi zasáhnouti, žádá si spolupráce jejich, účasti na oběti Kristově, a to účasti činné a osobní.

Aby toto bylo možno, bylo třeba, aby nás Kristus spojil se sebou, aby nás spojil se svou myšlenkou a se svým podivuhodným přátelstvím a to nejen jako ty, kteří prostě požívají jeho oběti, nýbrž jako ty, kteří skutečně jsou jeho též účastni. Je tudíž třeba, abychom přijali milost, jež dává spasení, a abychom mohli spolupůsobit na díle našeho spasení. Proto jest jen jeden Spasitel a taktéž jen jeden kněz a jedna oběť, ale v tomto Spasiteli a v tomto knězi a v této oběti budou všichni kněží a spasitelé a oběti zahrnuti až do konce světa.

Tuto dojemnou, hlubokou a krásnou skutečnost měly hlásati všechny podrobnosti poslední večeře. Je to výslovné učení tridentského koncilu.

Jak bychom poznali, co Kristus vykonal naším jménem, kdyby to zřetelně neprohlásil? Jak nám však mohl v krvavých okolnostech na Kalvarii ukázati, že to koná naši spásu jako hlava těla, jež soustřeďuje jediným a dokonalým úkonem úkony všeho lidstva až do skonání světa?

Ustanovení nejsvětější Svátosti řeší tuto otázku. Utrpení již opravdu začalo. Spasitel sestoupil do Jerusalema přes jistá znamení a přes spiknutí nepřátel. Po cestě ohlašuje svým učedníkům svou smrt. Jde dobrovolně do tohoto města, v němž bylo rozhodnuto o jeho smrti, protože nastala chvíle stanovená Otcem.

Jest v duchu rozhodnut umřítí. Jeho kroky svědčí o tom zcela nezvratně. Vstupuje do večeřadla a ví, že zde ukončí veškeré dosavadní oběti. Nyní má zahájit nový obřad, dle něhož bude se lidstvo od nynějška klaněti Bohu. Sedí ve večeřadle v čele apoštolů jako skutečná hlava nové církve. Mluví, jedná tak, jak mu velí jeho nitro, v němž zahrnul lidstvo seskupené v církev a v němž se s ní zasnoubil jako se svou nevěstou.

Na Kalvarii nebude podstatně nic jiného v jeho duši, než bylo při poslední večeři. Odevzdává se dokonale Otcí a toto odevzdání nese s sebou i při vystoupení na nebesa, protože nebude odvoláno.

A aby vyjádřil toto odevzdání se Otcí, tuto Oběť, lidským, poznatelným způsobem, obětuje Ježíš uprostřed budovatelů jeho církve své Tělo a svou Krev pod způsoby chleba a vína. A na Kalvarii nekoná podstatně nic jiného, když jej katané přibíjejí na kříž a když mu setník probodává bok. Jedna a táž oběť jest podávána Otcí jediným knězem lidstva, jen způsoby jsou rozličné, ve večeřadle se podává způsobem nekrvavým, krvavým pak na Kalvarii.

Jeden z rozdílů oběti ve večeřadle jest přítomnost apoštolů. V nich a jimi jest přítomna prvá oběť církev ve svých základech. V nich jest církev účastna výkupné a spasitelné oběti a tak viditelně se spojuje s Kristem. Protože pak Kristus při poslední večeři jedná ve spojení s církví, ukazuje tím, že nás připojuje ke svému dílu spásy naší, takže nepožíváme prostě jen ovoce této spásy, nýbrž též spolupůsobíme na něm. Praví to výslovně: Co jsem učinil, čiňte ve spojení se mnou!

A tak jest jisto neb církev dává nám záruku o tom, že výkupná oběť, jež se dala od večeřadla ke Kalvarii, má být stále předávána od století do století vnějším přísluhováním církve přesvatou Eucharistií.

Z toho plyne, že Eucharistie jest skutečně zřídlem naší milosti, naší slávy. Eucharistií se spojujeme s úkonem, jež Ježíš Kristus vykonal před staletími. Můžeme v něm čerpati svou spásu a proto v ní ji čerpáme a tak spolupracujeme na spáse s Ježíšem Kristem.

Nesmíme však mysliti, že toto dílo spásy jest pouze dílo výlučně kněží. Celá církev, kněží i laici, jsou uzavřeni v oběti Kristově. Mysleme na to, když jsme přítomni mši svaté, nejsvětější oběti, že totiž rozvoj a vzrůst duchovního života ve

světě bude až do konce světa soustředěn v tajemství, jež Ježíš vykonal od večeřadla ke Kalvarii a jež jest mezi námi stále předáváno Eucharistií.

P. AMIABLE, O. P., ŘÍM.

O UCTIVOSTI

O lásce poznamenali jsme nahoře dvojí: že má v sobě cosi tajuplného NIMBU a že dodává duši HORIZONTŮ a HLOUBKY. Obojím směrem není matka — uctivost — daleka od dcery — lásky. Není sice uctivosti, toho PRAKTICKÉHO směru duše, bez podivování se, kterýž je směr TEORETICKÝ a k jasnosti směřující. Jen že při uctivosti vrch má nepochybně onen směr praktický. A že na TOMTO STUPNI, oba, i podivování i uctivost, stejně tím nimbem nedostupnosti a tajuplnosti jsou obklíčeni. Může tudíž někdo věděním státi hodně nízko a přece vysoko vynikati uctivostí. A naopak, KDE VĚDA, TRHAJÍC RUKOU PROFÁNNÍ ZÁVOJ Z PRAVDY, STALA SE DRZOU ZVĚDAVOSTÍ, tam nemluvte nic o uctivosti.

Jen když běží o úctu POVINNOU rodičům, představeným a vůbec osobám nadřízeným, pak je tato uctivost částí spravedlnosti tzv. distribuční (iustitia distributiva, sv. Tom. A. 2. 2. qu. 101. art. 3.), a pak ovšem se neobejde bez jasného poznávání a rozdělování.

Přes tento svůj nimbus není uctivost nějakým ochuzením, klamným oblouzením duše. Něčím, co by jako zeď se stavělo mezi vás a mezi správné patření na věci. Právě naopak, jak už z řečeného vysvítá. Uctivost JEST DUŠEVNÍ STAV, NA KTERÉM POSTŘEHUJEME JEŠTĚ NĚCO, ČEHO NEVIDÍ ČLOVĚK JÍ PRÁZDNÝ, BA VŮČI ČEMU JE ZROVNA SLEPÝM: TAJEMSTVÍ VĚCÍ A HLOUBKU JEJICH EXISTENCE. Kdekoliv přecházíme od neuctivého (na př. průměrně vědecky vysvětlujícího) konání ke konání vůči věcem uctivému, tu všude vidíme, kterak jim něco přibude, čeho dříve neměly: toto „něco“ je právě jejich tajemství, je hloubka jejich významu. Jsou to jemné nitky, jimiž každá věc se v říši neviditelná šíří. Tyto nitky zpřetrhati (buď suchopárnými vědeckými formulkami buď nemístným hmotářstvím, které je mají nahraditi) znamená tolik jako zabít život duchovní a padělati plnou, opravdovou skutečnost... Uctivost je jedinečně nutný stav srdce, mají-li tyto „NITKY NEVIDITELNA“ dospěti k viditelnosti. Kde ta uctivost byla uměle vyřazena, nebo kde jí vůbec nebylo, tam nabývá svět hodnot povahy rozplizlosti do šířky a povahy obecné neproniknutelnosti, které činí, že svět ztrácí pro nás obsah a vůbec veškeren půvab, které přece tolik jsou potřebný, máme-li vniknouti do jeho ceny, tolik nutný, máme-li plně se rozvinouti a hlubšího poznání věcí se dobrati. Jen tehdy dovedeme vpravdě „žít“, cítíme-li, kterak všechno viditelné, cítitelné, chápatelné v našem okolí je obklíčeno sférami, které v tisícových stupních temnoty nám kynou a nás lákají i dráždí k podnikům výzkumným. Nejenom v obvodu věcí čistě optických naléztí zjev „horizontu“ a „perspektivy“. Naléztí je i v říši našich představ, našich pojmů, našich zájmů, naší lásky i naší nenávisti, ba i v říši nejčistších našich ideí... A je to „uctivost“, která v říši hodnot udržuje tyto horizonty a tuto perspektivnost naší duchovní přirozenosti. V tu chvíli, kdy vyřadíme tento duchovní orgán uctivosti, stává se nám svět plochým žáčkovským počítáním. Jen ona nám dává vědomí o hloubce a náplni našeho nitra, přivádí nás k poznání, jaké bohatství hodnot nikdy nevyčerpateľné chovají v sobě svět i naše vlastní bytnost“ (MAX SCHELER, na m. u.).

Uctivost zachováváme vůči Bohu, a pak ji nazýváme pietou, zbožností. Jsme uctivi i vůči lidem. A jako nikomu, ani největšímu nepříteli v jednání osobním nesmíme odepřítí lásku, tak jest požadavek nejprimitivnějšího lidství, abychom s každým člověkem zachovali slušnou, tj. uctivou formu. Rovnou uctivostí jsme povinni institucím, řádům, zjevům, jež nejsou naše, jež snad osobně odmítáme, ale v nichž žijí a se uplatňují naši bližní, jež jsou částkou, možná i nade vše drahou a svatou, jejich vlastního „já“. Jen mravní zpustlík dovede se vysmívati, kde já se modlím. Jen duševní ničema hodí kamenem po něčem, co druhému svato, ať je to víra, ať mluva, ať vlast a rodina. Snad právě zde nejvíce se uplatňuje ono slovo Terentia (Heautontimorumenos, I. 1, 25) „Homo sum, humani nihil a me alienum puto — člověk jsem, a nic, co lidského, nesmí mi býti cizím.“ A to pod ztrátou právě toho, čeho nikdy nikdo se nesmí vzdáti: pod ztrátou lidského jména a lidské důstojnosti.

Tak konaná uctivost nemá nic společného s osobním zneuctěním, s opuštěním neb dokonce proradou našeho lepšího přesvědčení, naší víry, vůbec našich ideálů. Uctivost ta stejně má daleko do chabé mravní a rozumové LHOŠTEJNOSTI jako do surového FANATISMU. Lhoštejnost zajistí, aby se zachovala osobám, nečiní rozdílu mezi zlým a dobrým, mezi pravdou a lží — jest takto zradou na ideách dobra a pravdy. Fanatismus naproti tomu hájí svého ideového stanoviska takovým způsobem, že políčkuje lásku, jíž konečně i osobám nepřátelským je povinen. Uctivost (stejně jako její dcera láska) svatě zachovává a sobě brání ideje, ale rovněž věrně a svědomitě je dbalá, aby vyhnula se všemu, co by mohlo ublížit osobám a jejich oprávněným nárokům. To, co nám kdysi bylo vytknuto, že „Čech buď líbá ruku, nebo je hulvát“, ukazuje (i v první své části) spíše na pravý opak uctivosti: na nedostatek vyšší perspektivy lidské a na nadbytek nízkých pudů sobeckých.

Zbývá ještě učiniti některé závěry z toho, co bylo právě pověděno o uctivosti. Tedy: jako to v tom ohledu vypadá v našem národě, jak osobně u nás samých?

Ve svých vtipných „Zrnkách“ vytknul moravský spisovatel Fr. Vymazal českému charakteru mezi jiným též „NEÚCTU K DRUHÉMU“. A před málo lety napsal známý kritik dr. V. V. Štech (vrátil se právě do Prahy z Paříže, kde na výstavě dekorativního umění byl přidělen čsl. oddělení) v „Nové Evropě“ o nás toto: „Vrací-li se člověk z dlouhého pobytu v cizině a srovnává, jak je u nás a jak je jinde, pravidelně končí soudem, že vlastně to u nás není tak zlé. Ale v jedné věci je zlo a to bolí a nesnese srovnání s žádným západním státem. Je to způsob, jakým zacházíme s sebou vespolek. Nenašel jsem nikde tolik zbytečné zloby, tolik rozplývané nenávisti, tolik sprostáctví a nezdvořilosti, jakým si u nás kalíme nejobyčejnější styk s bližním. Pobyl jsem deset měsíců v Paříži, ale za tu dobu neslyšel jsem tam tolik nevlídnosti a hrubství, jako nyní doma za 14 dní.“

Kněz, který v českém působení třicet let žil mimo svou vlast mezi Němci (a tudíž již tím měl postavení zásadně ztížené) a jen tři neb čtyři leta v Čechách, vypravoval, že za těch třiceti let německého okolí nezkusil desátý díl těch hrubostí, co doma za pobytu čtyřletého. Třikrát prý byl na ulicích vídeňských (i tam po leta pracoval v duch. správě české) od neznámých mu lidí insultován a po každé to byli — Češi. Jiný kněz stěžoval si svému příteli v Praze, kterak tam na ulici o kněze nikdo ani okem nezavadí. „To se mýlíte,“ odvětil onen Pražan, že se tak pouze knězi zde děje. V Praze vůbec člověk na člověka lidsky nepohlédne (vyjma snad ze smyslnosti neb z jiné nějaké vášně).“ Slovák, kněz, který od vysokých úřadů v Praze v jistých věcech byl brán na potaz, přišel po prvé do Prahy. Zastavil jakéhos chodce na ulici, prose o udání správné cesty. A tázaný místo odpovědi před ním (KNĚZEM, to je též pražská specialita) — vyplivl. Prostá žena z lidu, která těžce si vydělává chléb vezdejší ve Vídni, navštívila zase po dlouhých letech svou vlast. Přidala se k poutníkům na Sv. Horu u Příbramě a k sv. Janu do Prahy. Ta později se slzami v očích vypravovala, jakých potupných poznámek a jakých sprostot bylo jim zakusiti, když se ubírali ulicemi pražskými a modlili se u sv. Jana — —

Každý z nás mohl by asi o tom vypravovati, co by stačilo na celou knihu. Netřeba tudíž se dále o tom šířiti. Jen na ty pokácené, zmrzačené a zhanobené sochy a sv. památky po Čechách tu výslovně budiž poukázáno. V samé Praze I., na místě význačném ještě do nedávna dlouho stála krásná a umělecká (dříve) socha sv. Jana Nep. s hlavou zločinně uraženou, aby všichni, i cizinci, viděli, že NEÚCTA I K TOMU NEJSVĚTĚJŠÍMU ZDÁ SE BÝTI NÁRODNÍ NEŘESTÍ ČESKOU a že i tam, kde by toho nikdo neočekával, daleko, velmi daleko mají k opravdové kultuře.

Mám ještě o tom zpytovat svědomí jednotlivců mezi námi? Ať každý učiní tak sám za sebe. Zbytečno to nebude u žádného stavu u nás. Ani KATOLICKÝCH KNĚŽÍ nevyjímajíc. Ani KATOLICKÝCH REDAKCÍ — těch teprv ne! Experto crede Ruperto —

Vůbec naše rozumářská a materialistická doba není přízniva uctivosti. K tomu přistupuje ne právě šťastný sklon našeho národního charakteru. Měli bychom tedy příčin dosti dáti si v tom ohledu pozor, STAVĚTÍ PŘÍMO OLTÁŘE UCTIVOSTI a slušnosti v životě veřejném i soukromém. Leč děje se naopak. My máme ZVLÁŠTNÍ INSTITUCE na pěstění neúcty v naší mládeži i v národě vůbec. Jsou pak hlavně dvě: moderní škola a marxismus.

MODERNÍ ŠKOLA. Jest skoro zcela „kost z kostí a maso z masa“ moderního učitele. A ten zase vtělením moderní vědy. Totiž jejího nej povrchnějšího povrchu (má i moderní věda své úchvatné hloubky a nepopíratelné přednosti). Jejího

nejhmotařtějšího hmotářství (za něž by se všichni její opravdoví budovatelé v hloubi duše styděli). Jejího, té moderní vědy, nejzatumčejší zaostalosti (viz, co v knize „Nový středověk“ praví BERĎAJEV o „pokroku“, který dnes už je reakcionářstvím, o vítězství nových „středověkých“ obzorů věčnosti a duše).

Nuže, tento moderní učitel vychovával a vychovává, přes všechny velkohubé fráze, naši mládež na TYP LOKAJSKÝ. (Lokajské ideály. Lokajský horizont. Lokajský názor světový.) A kdy měl lokaj úctu i k samému „knížeti pánu“? Jak též ji mohl mít? Když ho svlékal a oblékal, když mu při obědě a večeri posluhoval. A tak je naše moderní mládež. Ta s Pánem Bohem i snídá, o lidech a jiných maličkostech ani nemluvě. Jak by se v ní ještě našlo místo pro uctivost?

MARXISMUS. Ten zase „povznesl“ proletariát. Dal mu UVĚDOMĚNÍ. A co to v životě praktickém znamená, víme všickni. Čeho se marxistické uvědomení dotkne, jen dotkne, všechno, až oči přecházejí, poleje svým rudým světlem, až do přemíry rozžhaví, až do krajnosti přepne. Potřebuje protivy a boje, na nichž se zapaluje. Vychází od pochybnosti, nedůvěry a neuznání druhých. Ničí vědomě onen mezilidský úvěr, který každý člověk jako poslední kapitál by si měl zachovati. Jest zintelektisováním posledního rozumu v lidu, ať již dítěte nebo starce, sluhy nebo služebné. Je to ničící jed, jest znehodnocení všech hodnot, jest postavením člověka na hlavu místo na nohy. Opět se táží, kde by se tu mohla nalézt uctivost, matka lásky? Oni znají jen „právo“ a z toho „práva“ učinili si dýku, kterou zavraždili jak obecnou lidskou uctivost, tak samu lásku.

Znal jsem kněze, bělovlasého starce blízko Prahy. Když mu bylo jít na dráhu, tu i za třeskuté zimy dlouhé chvíle všelijak za stromy a vrata se skrýval, měl-li potkati dělníky přicházející z továrny a — děti z měšťanky domů chvátající. Byl jim oběma cizím, ale byl knězem. A tak co druhý dělník, neb DĚLNICE, po něm praštili hrubým, nenávisným slovem. A školáci z měšťanky v U. právě před ním zanotili potupnou, někdy nemravnou píseň.

„Kultura, která se zakládá na vnitřní a vnější drzosti, nutně brzy musí shniti. Pravá kultura může se zakládati jen na vnitřní i vnější skromnosti“ (Der Rembrandtdeutsche Julius Langbehn. Von B. M. Nissen. Freiburg in Br. 1926 str. 181).

DR. FR. X. NOVÁK.

TŘI CHVALOZPĚVY (Magnificat, Benedictus, Nunc dimittis.)

Evangelium sv. Lukáše bývá nazýváno evangeliem RADOSTI. A to právem, poněvadž svatý Lukáš dovedl více než ostatní evangelisté prodchnouti své vypravování posvátnou radostí nad tím, že Bůh vyslyšel prosby lidského pokolení a poslal světu Vykupitele. Od první až do poslední stránky, všude mezi řádky evangelia zaznívá tato radost jako jásavý doprovod a všude sladkými tóny zvučí tam ohlas blahé zvěsti, kterou po prvé zvěstovali andělé nad Betlemem: Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!

Ale nejjasavějšími a nejlahodnějšími akordy zní tato radost nad narozením Vykupitele ve třech chvalozpěvech, které sv. Lukáš uvedl v prvních dvou hlavách svého evangelia. Jsou to ony chvalozpěvy, které pronesla P. Maria, Zachariáš a Simeon, a které obyčejně dle počátečních slov označujeme latinskými názvy: MAGNIFICAT, BENEDICTUS a NUNC DIMITTIS. Všichni tři, P. Maria, Zachariáš i Simeon, vzdávají v nich jménem svým a jménem celého lidstva Bohu díky za to, že poslal Spasitele, po němž toužilo člověčenstvo od té chvíle, kdy bylo vyhnáno z ráje do slzavého údolí této země...

Církev dobře pochopila význam oněch chvalozpěvů, a proto od nejstarších dob převzala je do církevních hodinek a stanovila tam pro ně vynikající místo. Po celý rok den jak den modlí se církev chvalozpěvy tyto, a to, Magnificat při nešporách, Benedictus při laudech a Nunc dimittis při kompletáři. A tak ona radost, jež po prvé zazněla se rtů oněch svatých tří osob, ozývá se stále a bez přetržení po staletí v ústech modlících se církve a ozývati se bude tam až do skonání světa...

Nežli se pokusíme vystihnouti smysl a hloubku oněch tří chvalozpěvů, zaletíme v duchu do nevelikého palestinského městečka zvaného Ain Karim nebo též Svatý Jan v Horách. Bude to, jak se tomu říká při rozjímání, jakási

„repraesentatio loci“, neboť dle starého křesťanského podání bylo zde v Ain Karim bydliště Zachariášovo, zde Panna Maria navštívila a pozdravila Alžbětu a zde tudíž byly po prvé prosloveny oba chvalozpěvy Magnificat a Benedictus.

I MAGNIFICAT

Návštěva Ain Karimu patří k nejmilejším vzpomínkám každého palestinského poutníka. Už první pohled na městečko radostně překvapí a radostně naladí cestovatele. Ain Karim leží půl druhé hodiny na západ od Jerusalema. Po kamenité a únavné cestě ocitne se poutník najednou na návrší a před ním se otevře údolí, jehož stráně jsou porostlé olivami, vinicemi a štíhlými cypřiši. Uprostřed dole a po stráních jakoby v teplém hnízdu tulí se městečko Ain Karim, opravdová to oasa ve vyprahlé a nehostinné judské poušti.

Ain Karin znamená v arabštině Pramen vinice. Toto jméno má městečko od vydatného pramene, který vyvěrá v údolí ve středu městečka a který poskytuje obyvatelstvu v hojnosti zdravé vody. Křesťané tento pramen nazývají Pramenem Panny Marie, městečko pak Svatý Jan v Horách, poněvadž podle podání je rodištěm sv. Jana Křtitele.

Důležitost takového pramene ve skalnaté Palestině nemůžeme si ani přestaviti u nás, kde jsme zvyklí všude na hojnost vody. Byl to jistě onen pramen, který dal vznik osadě Ain Karimu. Pramen, nad nímž se vypíná mohamedánská mešita s obvyklým minaretem, je dnes zachycen v kamenné nádrži a je jakýmsi srdcem celého městečka. Od rána do večera přicházejí sem pro vodu arabské ženy nesoucí elegantně na hlavě hliněné nádoby tak, jak je už nosívaly za dob Kristových. Jiné zase při odtoku pramene perou prádlo. Celý den tu vládne čilý ruch a hovor. Ba až z Jerusalema ti, kterým to prostředky dovolí, posílají si sem pro chutnou a zdravou vodu, jaké hlavní město palestinské nemá.

Ain Karim má dnes asi tři tisíce obyvatel, z nichž bohužel velká většina jsou mohamedáni. Křesťané latinští a pravoslavní tvoří tu jen malý zlomek.

Mezi arabskými domky s plochými střechami upoutají pozornost křesťanského poutníka především dvě svatyně: je to chrám Narození sv. Jana Křtitele a kaple Navštívení P. Marie. Obě patří OO. františkánům, kteří od časů křížáckých jsou věrnými strážci posvátných míst palestinských. Chrám i kaple jsou novějšího původu — pocházejí ze šestnáctého století — a jsou tu postaveny místo starých křesťanských staveb, které buď zcela zmizely, anebo o jejichž existenci svědčí pouze zříceniny.

První svatyně, jak ukazuje jméno, je zasvěcena památce narození sv. Jana Křtitele. Zvenku se vyznačuje štíhlou věží, vnitřek je trojlodní. Hlavní oltář je zasvěcen otci sv. Jana Zachariášovi a od něho sedm schodů vede do podzemní krypty, kde se podle podání narodil Předchůdce Páně. Zde jsme tedy na místě, kde Zachariáš bydlel a kde, nabyv zázračně ztracené řeči, zapěl chvalozpěv Benedictus.

Na konci městečka stojí druhá svatyně, kaple Navštívení Panny Marie. Je to vlastně jeskyně upravená za kryptu, která byla kdysi apsidou starého křesťanského chrámu. Poblíže jsou zříceniny kláštera a kostela z dob křížáckých. V pozadí kaple vyvěrá pramen, o němž se zmiňují již staří cestovatelé. Na pravé straně kaple je kámen, k němuž se poutá prastará legenda, vyskytující se již v apokryfu Protoevangelium Jacobi. Když Herodes dal v Betlemě a okolí vraždit nemluvňata a když jeho pochopové přišli také do Ain Karimu, tu prý Alžběta v úzkosti o život svého dítěte položila je na tento kámen, který se rozestoupil a dítě v úbočí hory skryl.

V této kapli, kde podle pozdější legendy měl Zachariáš svůj letní byt, P. Maria navštívila Alžbětu a zde pronesla díky Bohu chvalozpěvem Magnificat.

V Ain Karim je ještě jedno místo, které křesťanský poutník neopomene navštívit. Je to klášter a sirotčinec sester Naší Paní Sionské, jehož bílé stěny prosvítají na návrší bujnou zelení. Kongregace sester těchto byla založena známým židovským konvertitou P. Marií Ratisbonne, jenž se v Římě obrátil ke křesťanství následkem zjevení Panny Marie, kterého se mu dostalo. P. Ratisbonne na malém klášterním hřbitově je také pochován a v zemi svých předků očekává své vzkříšení. —

Žijeme dnes v době kritiky a v době pochybností. A tak i poutník, který bloudí mezi tichými domky a vinicemi Aim Karimu, oddává se biblickým vzpomínkám, mimovolně si položí otázku, je-li opravdu historicky zjištěno a dokázáno, že Aim Karim je rodištěm sv. Jana Křtitele!

Z evangelia sv. Lukáše nedovídáme se ničeho jiného, nežli, že Panna Maria po andělském zvěstování „se spěchem se odebrala do hor do města judského“, a zde, vstoupivši do domu Zachariášova pozdravila Alžbětu. Není tu tedy řečeno o bydlišti Zachariášově ničeho více, než že to bylo město ležící v pohoří judském. Byl to však skutečně Aim Karim?

U vykladatelů Písma sv. starších i novějších setkáváme se s různými názory v této věci. Sv. Ambrož, sv. Jeronym a Beda myslí, že oním městem judským byl Jerusalema! Historik Baronius a četní pozdější exegeté míní zase, že to byl Hebron.

Než proti těmto míněním, která se opírají pouze o dohady čerpané více neb méně právem z Písma sv., stojí místní podání, jež sahá poměrně do doby velmi staré, a proto jistě zasluhuje pozornosti. Už poutník Theodosius, který navštívil Svatou zemi okolo r. 530, praví ve svém cestopise, že město, kde P. Maria navštívila Alžbětu, je vzdáleno od Jerusalema 5 mil. Neudává sice světové strany, v které město leží, ale vzdálenost pěti mil zcela souhlasí s tím, jak je Ain Karim od Jerusalema daleko. Mnich Epifanius, který žil ještě před křížáckými výpravami, píše, že město, kde Panna Maria navštívila Alžbětu, je šest mil západně od Jerusalema a že sluje Karmelion. Název Karmelion, jak se zdá, není nic jiného, nežli zkažené jméno Ain Karim.

Počínaje ruským igumenem Danielelem, který byl ve Svaté zemi r. 1110 a který napsal nejstarší staroslovanský palestinský cestopis, všichni pozdější poutníci a všechny palestinské cestopisy označují Ain Karim jako rodiště sv. Jana!

I když tedy není možno dospěti k naprosté historické jistotě, má přece, jak vidět, Ain Karim největší a nejlépe odůvodněný nárok, že byl bydlištěm Zachariáše a že se tu sv. Jan narodil!

Ostatně, jako v jiných podobných případech v Palestině, třeba si uvědomiti, že při lokalisování biblických událostí velmi málo záleží na tom, abychom mohli s matematickou přesností určit místo, kde se to neb ono stalo. Půda Palestiny je posvěcená životem Spasitele, jakož i osob jemu nejbližších. Zbožnost poutníka krácejícího po palestinské půdě nebude menší, jeho city a jeho dojetí neutrpí újmy, i když ví, že v mnohých případech není možno zcela historicky zjistit, kde se ten neb onen biblický příběh odehrál. A tak, i kdyby snad Ain Karim nebyl rodištěm sv. Jana Křtitele, nikde si narození Předchůdce Páně a navštívení Panny Marie tak živě nepřipomeneme a nikde se s takovou vroucností nepomodlíme chvalozpěvy Benedictus a Magnificat, jako zde ve svatyních ain karimských!

(MAGNIFICAT. Luc. 1, 46-55.)

Po andělském zvěstování, když „slovo stalo se tělem“ a Syn Boží sestoupil do lůna nejčistší Panny, vypravila se Panna Maria se spěchem do města v pohoří judském navštívit svoji příbuznou Alžbětu. Srdce její bylo přeplněno nesmírnou radostí nad tím, že ji Pán zvolil mezi všemi ženami za matku svého vtěleného Syna. Radost tato a jistě i vnuknutí Ducha svatého bylo podnětem k této cestě. P. Maria toužila po tom, uvědomiti milovanou příbuznou o milosti, jaké se jí dostalo od Pána. Také spěch, s jakým nastoupila cestu, je projevem oné radosti, již oplývalo její nitro.

Ze slov svatého Lukáše vyplývá, že P. Maria cestu z Nazaretu do Judska konala sama a bez průvodu. Cesta vedla přes Samaří do Jerusalema, a tuto cestu P. Maria dobře znala z poutí, jež konávala ke svátkům do Jerusalema. Cesta z Nazaretu do Ain Karim byla dosti dlouhá a obtížná: trvala 3—4 dny a kraj, kterým se bylo svaté Panně ubírat, byl vesměs hornatý a kamenitý.

Když P. Maria vstoupila do domu Zachariášova, pozdravila Alžbětu způsobem na Východě obvyklým: objala Alžbětu, políbila ji a pronesla slova: Pán s tebou! Při pozdravu Mariině pohnulo se dítě v životě Alžběty a ona naplněna jsouc Duchem svatým zvolala: „Požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod života tvého...“

V odpověď na slova Alžbětina P. Maria pronesla chvalozpěv Magnificat.

Téměř celý Magnificat je složen ze slov a obrazů vzatých ze Starého zákona, především ze chvalozpěvu Anny, matky Samuelovy, děkující Bohu za to, že jí daroval syna. (1. Král. kap. 2.) Je to důkazem, která byla P. Maria s knihami Starého zákona obeznána, jak ráda se zabývala jejich četbou a jak pronikla do jejich smyslu a tajemství.

Čteme-li Magnificat v původním řeckém znění, tu je nám ještě jedna věc patrnou: řečtina v Magnificat má ráz úplně semitský a předpokládá tudíž semitský, tj. aramejský originál, z něhož sv. Lukáš svůj překlad pořídil. Způsob myšlení i vyjadřování je tu úplně semitský a řecký text je pouze jako průsvitný šat, jímž proniká původní znění semitské. Tento původní aramejský text Magnificat znal sv. Lukáš buď ze sdělení samé svatě Panny, jak mnozí za to mají, anebo aspoň z aramejského textu, který byl dle jejího sdělení sepsán snad některým jejím příbuzným. — O tom, že aramejščina, jazyk to tehdy v Palestině obecně užívaný, byl také mateřskou řečí jak P. Marie, tak i božského Spasitele, není žádné pochyby.

Dle obsahu lze Magnificat rozdělit na čtyři myšlenkové oddíly, které také můžeme nazvat strofami. Podle těchto strof pokusíme se nyní Magnificat přeložit a vysvětlit.

1. Velebí duše má Hospodina

a zaplesal duch můj v Bohu, Spasiteli mém,
poněvadž vzhlédl na ponížení služebnice svojí:
neboť, hle, od této chvíle blahoslaviti mne budou všechna pokolení

P. Maria především děkuje Bohu za milost, které se jí dostalo. Všechny síly a schopnosti duše v ní jásají a velebí Boha, který skrze ni připravil spásu světu. Milost ona je tím obdivuhodnější, protože rod Davidův, z něhož P. Maria pocházela, byl v té době zbaven starého lesku a slávy a potomci jeho byli v chudobě a hlubokém ponížení: přesto Bůh Marii, své ponížené služebnici udělal tu největší milost, jaké se kdy tvorů dostalo, učinil ji matkou svého Syna.

P. Maria je si vědoma celého dosahu a významu této milosti. Zrak jejího ducha pohlíží do budoucna a zří, jak všechna pokolení věřícího lidu budou ji blahoslaviti za to, že se stala matkou Páně. Blahoslavila ji Alžběta (Luk. 1, 27), blahoslavil ji Simeon ve chrámě (Luk. 2, 34), blahoslavila ji ona žena (Luk. 11,27), která zvolala ke Kristu: „Blahoslavený život, který tebe nosil, a prsy, kterých jsi požíval.“ A od té doby úcta k Matce Boží nikdy neustala a neustane. Úcta tato, kterou Panna Maria prorocky předvíдалa, patří k samé podstatě křesťanství. Proto sekty, které úctu k Boží Rodičce odmítají, tím samým ukazují, že jim chybí podstatná část pravé nauky Kristovy.

2. Neboť učinil mi veliké věci ten, jenž jest mocný;

a svaté jest jméno jeho
a milosrdenství jeho trvá od pokolení do pokolení,
těm, kteří se ho bojí.

Oněmi „velikými věcmi“, které učinil Bůh blahoslavené Panně, jest především rozuměti důstojnost Matky Boží, k níž byla vyvolena, a z níž jako z pramene vyplývají všechny ostatní milosti, jichž se dostalo P. Marii v té nejvyšší míře, jaké je stvořená bytost schopna. Tři vlastnosti Boží velebí tu P. Maria, které se právě při vtělení Syna Božího ukázaly v nejjasnějším světle. Je to jeho všemohoucnost, jeho svatost a jeho milosrdenství. Svou všemohoucnost ukázal Bůh tím, že způsobil vtělení druhé božské Osoby, tedy zázrak převyšující všechn pomysl a všechny síly přirozené. Svoji nejvyšší a nedotknutelnou svatost projevil Bůh tím, že sám Syn Boží se musil státi člověkem a obětí neskončené ceny usmířiti nekonečnou urážku, které se lidstvo svým hříchem dopustilo proti Božímu majestátu. A milosrdenství zjevil Bůh tím, že padlého lidstva nezavrhl, jak zasluhovalo, ale že poslal Spasitele, aby je z propasti bídy a hříchu vytrhl a ztracené nebe znova mu dobyl.

Není v těchto několika slovech P. Marie naznačena celá dogmatická nauka o Bohu Vykupiteli?

3. Učinil mocné skutky ramenem svým,

rozptýlil ty, kteří jsou pyšní ve smýšlení srdce svého,
sesadil mocné s trůnů a povýšil ponížené,
lačníci naplnil dobrými věcmi

a bohaté propustil s prázdnou.

Myšlenky P. Marie obracejí se nyní k dějinám lidského pokolení a k Boží prozřetelnosti, která je řídí a vede! Celé dějiny jsou jakýmsi zápasem mezi hříchy, které páchá člověk zneužívaje daru svobody od Boha mu dané, a mezi Boží prozřetelností, která to, co člověk zavinil, napравuje a obrací k uskutečnění svých záměrů. A tato prozřetelnost, jež stojí nad zmatenými osudy jednotlivců i národů, přivádí vždy pravdu ke konečnému vítězství. A právě tuto Boží prozřetelnost, která spravedlivě vše řídí, velebí v těchto verších blahoslavená Panna.

Plně bude ona spravedlnost uskutečněna v říši Mesiášově, kterou Syn Panny Marie založil. Oni ponížení a lačníci, o nichž mluví P. Maria, jsou titíž, které Spasitel v Horském kázání blahoslavil a jimž zaslíbil království nebeské. Pyšní, kteří hrdě přezírají chudé a nízké a pronásledují je; mocní, kteří sedí sebevědomě na trůně a své moci zneužívají k potlačování pravdy a práva; bohatci, kteří v hromadění pozemských statků vidí smysl svého života a zapomínají na svůj cíl věčný: ti všichni nebudou mítí podílu na království Kristově a místo nich tam budou ti, kteří na tomto světě byli chudí duchem, pokorní, tiší, kteří lačněli a žíznilo po spravedlnosti a byli pro ni pronásledováni. A tak Boží pravda a spravedlnost bude v říši Kristově slavit konečné a úplné vítězství!

4. Ujal se Izraele, služebníka svého,
aby se rozpomenul na své milosrdenství
(Jakož byl mluvil k otcům našim)
Abrahamovi a potomstvu jeho na věky !

Prozřetelnost Boží, jež vede dějiny lidské dle svých tajuplných záměrů, ukázala se zvláště v osudech vyvoleného národa izraelského, který byl od Boha určen k vznešeným úkolům a byl proto ve zvláštním smyslu „služebníkem Božím“. Už Abrahamovi přislíbil Bůh, že v jeho semeni, tj. v jeho potomstvu budou požehnána všechna pokolení země“. Zaslíbení toto táhne se jako červená niť dějinami Izraele, všichni potomní patriarchové a proroci je opakuji a těší naději na příštího Mesiáše vyvolený národ v těžkých zkouškách, kterými jej prozřetelnost Boží podrobovala. Milosrdenství Boží, které se v oněch zaslíbeních jeví, stalo se skutkem — Bůh dle biblického způsobu mluvy se na ně „rozpomenul“ - tehdy, když v okamžiku vtělení poslal Syna svého na svět. A tento nejvyšší skutek božského milosrdenství trvá a rozlévá své účinky na všechny věřící po všechny časy až do skonání světa. Neboť skutečnými potomky Abrahamovými dle výkladu sv. Pavla (K Řím. 4,1.) nejsou ti, kteří od Abrahama tělesně pocházejí, ale ti, kteří jsou věrou, láskou a milostí spojeni a sjednoceni s tím největším potomkem Abrahamovým, s Kristem.

Tak P. Maria, jak vidíme, vyjádřila v Magnificat celou křesťanskou filosofii dějin kterou později obšírně rozvedl a odůvodnil svatý Augustin v díle De civitate Dei... Je tam vyslovena nejvyšší chvála a oslava Boha, který padlé lidstvo pozvedl skrze Mesiáše zrozeného, z pokorné dívky nazaretské a který je vede do svého království, jež bude uskutečněno v říši založené Kristem... (Příště dokončení.)

DR. TOMÁŠ HUDEC.

POŽEHNÁNÍ SAMOTY

II

V samotě žil Spasitel za svého viditelného pobytu mezi námi, v samotě žije i nadále v nejsv. Svátosti. Jak je zde sám! Ve většině kostelů po odsloužení mše sv. už kostelník chřestí klíči, aby zas mohl po své práci, a Spasitel zůstává v kostele sám po celých následujících 23 hodin. Vězeň ve věznici více se stýká se svými spoluvězni než Spasitel v nejsv. Svátosti s námi. Je vězněm lásky, vězněm už 2000 let a vězněm bude až do dne soudného. A pozoruhodno, že právě ve své samotě připravuje nám největší hody své lásky. Není větší samoty než samota nejsv. Svátosti a není větších darů než dar Ježíše svátostného. I zde to největší, spojení Boha s člověkem, je podporováno a doprovázeno samotou.

K tomuto svátostnému Spasiteli je dobře pospíchat, ho v tichu kostela a v samotě svátostánku hledati, chceme-li se naučiti samotě. Usilujeme-li jinde, např. doma o samotu, snadno je nám v duši smutno, zříkáme se světa a nevíme dobře, čím duši naplniti. Ale v kostele to dobře víme. Cítíme přítomnost Spasitelovu lépe než kdekoliv jinde.

Naplníme Jím duši svou, s ním obcujeme, s ním se těšíme, jemu žalujeme. V tichu kostela, ať už jsme tam sami nebo s jinými, ale nám takřka při rozmlouvání s Bohem nepřítomnými, v samotě a tichu kostela nejlépe porozumíme kouzlu samoty, naučíme se ji milovati a z jejího požehnání těžiti.

Z kostela si ji pak už snadněji přeneseme do ticha svého pokojíka nebo do ticha Boží přírody a dlouhým cvikem můžeme docílit, že budeme míti samotu všude, i v shromáždění tisíců, když po příkladě světců v koutku svého srdce najdeme si místečko, kde bychom rozmlouvali a těšili se, téměř pokradmu, s Bohem svým, i když na venek obcujeme s přítomnými.

Vedle samoty před oltářem můžeme samotu hledati a cvičiti se v ní doma. Má matka žádala po nás dětech, abychom zachovávali v některých hodinách denních silentium, ticho. Netrpěla nám, když jsme se skoro ráno dali do řeči, chtěla ticho při jídle a chtěla je při některých pracích. Myslím, že v některých rodinách dosud podobné zvyky zachovávají, ač důvod pro zachovávání je třeba už jiný než náboženský. Jsou to zbytky tradice, kdy dříve býval vymezen čas k radosti, zábavě a čas k soustředění mysli, k tichu. Je to kus domácí řehole. V některých hodinách věnovali se členové rodiny sami sobě, v ostatních pak se rozproudila živá zábava. A bývali veselejší předkové než my při všem tom těžkém jejich životě. Kde dnes si už při práci zazpívají, kde se tak srdečně, nenuceně a vesele pobaví, jak tomu bývalo částečně na venkově ještě za našich dětských let! Odřekli si na chvíli zábavu, aby pak její slast lépe cítili. Dnes nejraději bychom se bavili pořád a opravdu se pak nebavíme nikdy. Tolik překrásných písní, náboženských i světských, tolik básní a říkánek dali nám naši předkové, a na vznik jejich měly asi značný vliv soustředění mysli, ticho a samota, ve kterých se cvičili.

Neškodilo by tradici předků oživit, a kde jest, ji udržeti. Právě-li apoštol, že z každého marného slova budem skládati úcty, kolik slov marných bychom si ušetřili při troše domácího silentia, ticha. Jak rádi bychom někdy jazyk na uzdě drželi, víme, jak nám mnohomluvnost škodí, ale nemáme cviku. Ticho v určitých hodinách denních by nás vycvičilo. Tak těžko se modlíme. A vidíme, že děti dnes většinou se modlit nedovedou ani doma ani v kostele. Říkává se často, že pohled na modlící se dítě vzdělá dospělého. Ale na našich dětech se málo vzděláme. Nedivím se tomu. Dítě je roztěkáno po celý den hrou, mluvením, školou, kamarády. Nemá chvíli soustředění, ticha, samoty. Takto roztěkané, rozptýlené, nedovede se modliti a nebude se rádo modliti. Nestojí ani modlitba dospělých v takových okolnostech za mnoho, tím méně u dítěte. Tolik by zde prospěla snaha o trochu ticha, samoty v rodinách. Hned už ráno, aby dítě i dospělý aspoň v ranní hodině byli soustředěni a schopni modlitby. Též během dne, hlavně když otec je v práci mimo dům, vymeziti dětem některou hodinu, aby se věnovaly samy sobě. Navyknou si aspoň hledati též štěstí samy u sebe a nebudou vždy potřebovat hejno kamarádů a kamarádek kolem sebe. Jistě pak po skončeném silentiu budou opravdověji, slušněji, nenuceněji dětštěji veselé.

Hodí se zavést si též silentium v rodině, když rodina jde k sv. zpovědi. Určiti si na to den, dva, tři dny, hlavně při velikonočním sv. přijímání. Pokusiti se o silentium v době adventní, postní. Aspoň nějaký začátek učiniti, prakticky vyzkoušeti. Výsledky pak už povzbudí k dalšímu. (Příště dokončení.)

P. MANSUET STON, O. MIN. CAP.

LITURGIE SVÁTOSTÍ

Novozákonní oběť mše svaté, o níž pojednávaly liturgické články minulého ročníku, zprostředkuje nám ovšem také milost, ale především je službou Boží. Zato svátosti, ony liturgické úkony, jež církev od dvanáctého století ustáleným zvykem nazývá sacramenta, jsou prostředky, jež přímo přivádějí do lidské duše milost podle jejích potřeb. Tuto milost nám zasloužil Bohočlověk a Velekněz Ježíš Kristus svojí obětí na kříži, která ustavičně v církvi trvá prostřednictvím viditelných Kristových zástupců. Bývají proto nazývány svátosti „ostatky Božího vtělení“, ba i „ostatky nejsvětějšího Srdce Páně“, vždyť vytryskly z otevřeného boku Kristova a sv. Augustin zdůrazňuje, jak obezřelého slova užil Evangelista (vigilanti verbo usus est), když řekl o vojákově, že OTEVŘEL, nikoli probodl nebo zranil Kristův bok. „Tam se otevřela jakýmsi způsobem brána života, z níž vytryskly svátosti církve, bez nichž nelze vejíti do života, jenž je pravým životem.“ (Sv. Augustin, Tract. 120. in Joan. n. 2.)

Nejsou však svátosti snad mrtvými ostatky, jsou spíše plny života jakožto úkony samého Krista. Vždyť svátosti i ti, kdož jimi přísluhují, jsou pouhými nástroji, hlavním činitelem je Kristus. Kristus křtí, posvěcuje, rozhřešuje. Kristus, nebeský Liturg, žijící tajemně ve své církvi, jež se zrodila z jeho krvavého sňatku s dřevem kříže, je prvním udělovatelem svátostí. Jím, po případě jeho apoštoly, byly také stanoveny podstatné liturgické formy pro udělování svátostí. V nepodstatných částech ovšem byl a jest i nyní způsob udělování svátostí různý, podle dob a krajů. Církev jenom přesně určila, přizpůsobila potřebě doby materiální obřady, jež jí božský její Zakladatel svěřil. Nestaví tyto svátostné obřady přehradu mezi Krista a naši duši, jejich úkolem je spíše, aby nám daly pocítit oživující styk mezi naší duší a neviditelnou hlavou — Kristem.

Současníci Kristovi ovšem nepotřebovali svátostí. Slovo z úst Mistrových, dotek jeho ruky nebo roucha stačily k uzdravení choré duše nebo nemocného těla. Ale co po Kristově nanebevstoupení? Jak poznají lidé, že se jim dostalo milosti? Ubohá duše vězí v okovech těla a nemůže chápati nebo milovati ničeho, co se jí nezjeví cestou smyslů. Proto užívá neviditelný Kristus viditelných znamení, symbolů, aby se nás dotkl svou milostí. Sám by se obešel bez tohoto zprostředkování pomocí znamení, jež mohou vnímat naše smysly; pro spásu naší lidské přirozenosti se však vhodně přizpůsobuje jejím potřebám a volí lék, vhodný proti její nemoci. Proto tedy svátosti, symboly, smysly vnímatelné, naznačující i působící milost.

Dobrodiní sedmera svátostí provází člověka od kolébky až do hrobu. Šťastní lidé, kteří se rodí, rostou a umírají, jsou obklopeni péčí církve, jež jimi přísluhuje, jejímž rukám je odevzdal božský Samaritán, až do té chvíle, kdy se vrátí k soudu. Až do té doby je církev pravidelným útočištěm raněného, chorého lidstva. Ti, kteří nepoznali tohoto útočiště, jsou jako lidé vyloučení ze společnosti, zápasící bez lékaře a bez léku o zachování vlastního života.

Svátosti jsou tedy pravidelnými prostředky milosti. Odmítati je vědomě, znamenalo by vydávati se na pospas duchovní smrti. Jenom duše, která je z opravdového důvodu skutečně nemůže přijmouti, má právo, aby ji Ježíš posvětil skrze sebe sama.

Hlavní ze všech svátostí je nejsvětější Svátost našich svatostánek, neboť v ní se nám dává podstatně sám Kristus, kdežto v ostatních svátostech je jeho vliv vzdálenější. K ní také směřují všechny ostatní svátosti: Svátost svěcení kněžstva má účelem konsekraci Eucharistie; křest, biřmování, pokání, poslední pomazání připravují na její přijetí; svátost stavu manželského naznačuje spojení Krista s církví, uskutečněné svatým přijímáním. (Sv. Tomáš Aq. Summa theol. III, q. 65, a. 3.)

Nepodstatné obřady, jichž užívá církev při slavném udělování svátostí, liší se od svátostí jednak tím, že je ustanovila církev, jednak tím, že jejich přímým účelem je nikoli uděliti milost, nýbrž povznésti úctu ke svátostem. Tomuto účelu také opravdu slouží, napomáhajíce ozdobě a velebnosti kultu, jenž snadno ochabuje bez vnějšího přispění. Budí víru a pozornost přítomných a takřka vedou rozum, aby tím lépe chápal nauku o svátostech a hlouběji si ji vtiskl v paměť.

Církev obdržela od Krista moc ustanoviti všecko to, co náleží k důstojnému přísluhování svátostmi, a církevní sněm tridentský stíhá klatbou každého, kdo by tvrdil, že „je možno pohrdati přijatými a schválenými obřady církve katolické, obvyklými při slavném udělování svátostí, nebo že udělující je může podle libosti vynechat, aniž hřeší, nebo že kterýkoli duchovní pastýř je může změnit v jiné nové obřady.“ (Sess. VII. can. 13.)

Těmto obřadům přikládá církev opravdovou účinnost, jak patrně ze slov, jimiž je provází. Nepůsobí ovšem úkonem samým jako svátosti, nýbrž dosahují účinku přímluvou církve, jejíž prosby, jak praví sv. Tomáš, jsou u Boha vyslyšitelné.

Nuže, všimněme si liturgie jednotlivých svátostí.

*

Křest je branou do věčného života a nevyhnutelně nutný k spasení. Římský rituál i různé diecéšní rituály znají dvojí liturgii křestní, způsob, jak křtíti děti a jak dospělé. V obou těchto způsobech jsou staženy liturgické úkony, jež ještě na počátku středověku byly od sebe odděleny:

1. Přijetí do stavu katechumenů čili křtěnců — až do podání soli.
2. Liturgické úkony při tzv. skrutiniích, od prvního exorcismu nad křtěncem až do recitace apoštolského vyznání víry a modlitby Páně.
3. Liturgické úkony v den křtu, a to před křtem, při něm i po něm.

Při křtu dítek nejsou obřady, zvláště přípravné, tak rozvinuty jako při křtu dospělých. Ti mohou už chápat smysl slov, jsou s to, aby odpovídali na dané otázky, jejich účast na obřadu je činnější a osobnější. Ale v hlavních obrysech je posvátný úkon stejný u dětí i dospělých.

Právě poněvadž je křest tak důležitý v plánu lidského spasení, obklopila jej církev tolikerými slavnými obřady. Kolem ústředního úkonu, omytí křestní vodou, jež ustanovil Kristus, seskupila modlitby, jež mají připravit duši na tuto svátost, a použila gest a symbolů, jež mohou výrazně naznačiti zrození k životu křesťanskému.

Církev pochopila, že je třeba přípravy, úměrné tak vznešenému daru, jako je nový božský život, štípený do duše. Proto ustanovila katechumenát, dobu vyučování a výchovy před přijetím křtu. Časem pozbylo toto církevní zařízení životnosti, poněvadž přibývalo dětských křtů, zbyly však z něho v křestních obřadech zřetelné stopy.

Vstup do katechumenátu předcházela kdysi o několik měsíců vlastnímu přijetí křtu. Příprava na křest, u dospělých vždycky nutná, je dnes při dětských křtech pouhou vzpomínkou. Vyučování katechismu se u dětí odsunuje až na dobu před prvním svatým přijímáním. Ale z úcty k starému podání i ony procházejí řadami křtěnců, církev v podstatě zachovává obřady jejich při připuštění do stavu křtěnců.

Křest vyžaduje upřímné přilnutí k pravdě, neboť má dáti křtěnci plnou víru, jež mu zajistí věčnou blaženost. Aby obdržel tu plnou víru, musí po ní toužiti; aby po ní toužil, je nutno, aby znal alespoň její základní prvky. A tak dospělý člověk, poučený o podstatných bodech křesťanské nauky, může odpovědět na otázku, kterou mu dává kněz hned na začátku křestních obřadů:

Co žádáš od církve Boží? — Víru. — A co ti dá víra? — Život věčný.

Tak dosvědčuje, že má už počáteční víru, jejíž úplnost nalezne ve křtu a s ní naději na věčný život. (Pokračování.)

P. TOMÁŠ M. DITTL, O. P.

SV. FRANTIŠEK SALESKÝ

Není mým úkolem pojednat o učení školy sv. Tomáše a Molinovy o věci předurčení či předzvěděni. Tolik jsem povinen říci, že sv. František se po této zkoušce přidržel mínění Molinova, ač nijak nevystupoval proti učení sv. Tomáše. Kolik duší se již zachytilo na stéble zkoušky Františkovy! Jen Bůh a jeho svatí to vědí. Neboť prožitá trýzeň dala Františkovi cit pochopiti utrpení úzkostlivé duše a položila základy duchovní strategie a taktiky salesiánské lásky k Bohu, která má přemoci celého člověka právě tím, že je láskou. „Neboť láska je trpělivá, shovívavá, dlouho čeká, odpouští, nemrzí se...“ píše sv. Pavel.

Láska k Bohu se stává nosným pilířem života Františkova. Skončena studia v Paříži r. 1588, splněno přání otcovo, aby cestoval po Francii, a za krátko Padua vítala Františka, nového žáka slavné právnické fakulty. Mladý šlechtic studoval práva, ale srdce tíhlo k bohovědě; nedal se mu zmásti učený jesuita Possevin: „Studuj jen světské vědy. I když budeš hlásat slovo Boží, tvé rty mají ostříhat umění.“ A zase právní knihy se střídaly se spisy sv. Otců a bohoslovců, studium s modlitbou a cvičením ve ctnosti.

Nebyly ještě skončeny všechny zkoušky, které Františkovi dala podstoupit ruka Boží. Dvakrát se brání nastrojeným léčkám slizkého hada nečistoty, nová zaslíbení lilie sv. čistoty, nové příčiny být pokornějším a opatrnějším. Jižjiž stojí na prahu věčnosti a vítězí nad láskou k tělu velkodušnou nabídkou svého těla k pitvě, až zemře. Bůh ho však potřeboval ještě — na zemi.

*

Rodiče Františkovi již viděli své sny o jeho budoucnosti uskutečněny. Vyhlednuta vhodná nevěsta, zajištěna hodnost státního rady a proboštvství v anebyjské kapitule. Nový boj o povolání ke kněžství, boj tím bolestnější, že se František bránil samým rodičům a on je přece tolik miloval. Jenom strýc Ludvík stál při něm. Zvítězily prosby, František došel, po čem ve skrytu duše od dětství toužil — na sv. Tomáše r. 1593 přinášel Nejvyššímu svou první oběť Nového zákona. Viděl se plnomocníkem Boží lásky, dobrého Pastýře, dárce pokoje. Miláček chudých pro svou lásku a prostotu, miláček mocných duchem i mocí pro svého ducha, ač se jinak nelišil navenek od sobě rovných. Žil přiměřeně, ale skromně; tichý a přívětivý, než nikoliv upejpavý, přepjatě nesmělý; uctivý a zdvořilý, ne nucený a zlomený šíje. Neboť „pravou zbožnost lze dobře spojit se slušností a zdvořilostí i s jinými vlastnostmi, které zpříjemňují společenský styk. Křesťanská zbožnost nežádá, aby člověk byl ošumělý, zamračený, nezdvorný a hrubý. Ba naopak, zbožný člověk hledí si vlídnosti a laskavosti, svým jemným chováním hledí do srdcí bližních zaštipiti lásku k ctnosti a zbožnosti. Bohu máme sloužiti s radostí a svobodni, volni jako synové Boží, ne zasmušile a zatrpkle. Duchu křesťanské víry se snad nic tolik neprotiví jako nucenost, zotročilost, ohnutá páteř; vždyť Bůh sám chce, abychom k Němu chodili jako děti k otci!“

Věrný v povinnostech, zanícený horlivostí pro slávu Boží — jí dal svou všechnu životní sílu, trpělivý a celý v rukou Prozřetelnosti. Opravdový apoštol.

*

František — apoštol bludařů, obroditel chablaisska. Nazval bych tuto dobu (1594—1599) Františkova činného života vítězstvím tiché, zato nebojácné a vytrvalé lásky k duším, vytrysklé z lásky k Bohu. Vžijte se jen do vnitřního stavu odpadlíků nebo prvního jejich pokolení; to otec lži nejvíc škrtí, nejprudčeji otravuje a kalí oko, že do zuření rozdražďuje bolavou sítnicí duše paprsek svaté Pravdy. Jak otevřít uši zuřivců, čím se ochránit proti výlevům jejich nenávisti? Tož vyšel František mezi kalvínce; zamítl ochranný vojenský průvod, neslyšel proseb rodičů. Volala propast bídy duší; silný držel slabého, aby propast nenávisti zalil propastí lásky. Abyssus abyssum invocat.

Nemožno apoštolům Františkovi a jeho druhu Ludvíku Salesskému se ubytovat v hnízdě bludu v Thononu; budou tam denně docházet z allingesské tvrze. Po prvé je vidí Thonon v divné společnosti: okolo dvou apoštolů povykuje luza a děcka, ani měšťanů nechybí, vzduchem proletuje výsměch, nadávky, hrozby, bláto, zafičí kámen nebo protivně slina plivnutá ze špinavých úst. První kázání téměř bez slova, jenom vzpomínky z Písma odpovídaly zarytcům. Ludvík klesl v odvaze, ale František se radoval, že může pít kapky z hořkého kalicha Páně.

Začal zápas. Meč svaté pravdy jediná útočná zbraň „zraňující“; ostatní zbraně Františkovy neranily. Může ranit trpělivost a tichost, může ranit usměvavé snášení urážek a nenávisti, může ranit obětavost či láska k dítěti nebo k chudáku? Denně dvě cesty z Allinges do Thononu, za každého počasí i v zimě, kdy domácí neradi a s obavou vycházeli do kraje; kolik úkladů o život Františkův často podivně zmařených, nechybělo zbloudění v lesích, když horlivost o obrácení kalvínského šlechtice zdržela Františka i průvodce do tmy; nocleh na vsi v obecní pekárně nebo na stromě v lese celou mrazivou noc. Ráno zase vidělo Františka spěchat s laskavou tváří k Thononu, aby hladil děti, těšil chudáky a zarmoucené, začal navštěvovat rodiny a rozmlouval o všem; neútočil, nejvýš vysvětlil učení církve. Nebál se vrhnout mezi soubojníky a získal zase dva přívržence. Tiše snášené násilí a bezpráví stále odpouštěné a nemstěné jenom získávalo ušlechtilé pobloudilce. Šli za Františkem dobří lidé a predikanti ne a ne se veřejně postavit k řečnickému zápasu, jenom seli zášť, nenávist, nařknutí, úklady proti životu.

Kde nabírá František síly proti toliké zlobě? Hluboká propast, na dně hučí řeka, přes propast omrzlý dubový kmen. Kdo by si troufal přejít? A přece každého dne leze na kolenou po trámu „ten papeženec“; to František chodí do Marina sloužit mši sv. a tam se radí s Vševedoucím, tam si vyprošuje světlo a sílu, tam přilévá do ohně srdce olej Boží milosti. Modlitba, stálá vůle za svatostí a za láskou a vzdělaný duch rozbily zdi nenávisti. Dávno bydlí František v Thononu, mnoho kalvínů — i kazatelé — se obrátilo. Chybí znovuzrozené obci Páně jen dům Boží. Zavedla cesta Františka k vladaři do Turína a tam vyprosil nařízení, aby byl katolíkům vrácen kostel sv. Hipolyta. Nové rozbouření v Thononu; bude krvavá řež? František oddělí nepřátele vlastním tělem; a po letech zase to u sv. Hipolyta zazáří světlem svéc, až o půlnoci zaspívají šťastné děti církve „Narodil se!“ V obnoveném chrámu zpívají první mši sv. jitřní.

Zastav vítr; nezastavíš. Chytí padající lavinu; jsi slabý. Obracení spělo ke konci. Neobětoval ses nadarmo, Františku, neodpouštěls, nemodlil ses, nebděls, nezalévals vlastním potem a krví lásky vyprahlou skálu! Zase vztyčovali kříže, zavěšovali svaté obrazy, zase se tvé navracené ovce modlily za viditelnou hlavu, zase se očisťovaly u mřížky zpovědnice a hostily u nebeského stolu. Přišel a viděl biskup, navštívil vévoda savojský a kardinál Medici, pozdější Lev XI., viděli, zaradovali se a požehnali setbě Boží, vévoda zákonem lidsky zajistil vzešlé osení před zkázou, jenom věrná láska k bližnímu odvedla Františka na chvíli zpět do Annecy, aby pomohl morem schváceným katolíkům. Neváhal ošetřovat, zaopatřovat, pochovávat odsouzence nemoci, pokáním usmiřoval trestající a zkoušející ruku Boží. Nebyl by odešel z Annecy, ale biskupův rozkaz byl jasný. Vrátil se mezi své v Thononu, aby zase od nich odešel k biskupské berle. Tichostí, mírností a láskou zvítězil nad protivníkem - vládcem zbloudilých duší; byloť slavně prohlášeno: „Blahoslavení tiší, neboť oni budou vládnouti zemi!“ (Pokračování.)

J. PAPICA.

PRACOVNA

DOMOV.

Sedíte v teple, záclony spuštěné, kolem vás se ozývají milé, známé hlasy. Svět z venčí jest uzavřen. Nic vás nerozrušuje, nerozptyluje. Jste mezi těmi, kteří vás mají rádi, kteří vám rozumějí, pro které je sladko žít. Vyplňují vaše nitro, dávají vám něco, pro co máte tak širokou a hlubokou propast ve svém srdci.

Námořník na lodi: vítr šíleně skučí, loď si zvolna prorývá cestu vlnami, jež vztekle bijí do boků. Bouře řádí a přece námořník je doma. Má rád ty vlny. Dávají mu něco, totiž možnost boje, vítězného zápasu. Vyplňují jeho nitro, jeho život.

Sedím ve své studentské světnici, prázdné, pusté, jejíž stěny zdobí kříž a pak nějaká mazanina, kterou se již dva měsíce marně snažím rozluštit. Je studeno a chladno ve světnici a — přece jsem doma: Jsem u svého psacího stroje, sedím nad haldou svých knih u svých poznámek. Knihy, spekulace na stech lístcích, útržcích zachycené, stokrát převrácené. Hledání, proniknutí, lepšího, dokonalého poznání pravdy. Za těmi knihami, za těmi papíry mizí mi všechno, co může být, vidím jen lačné duše, jež mi zvědavě hledí přes rameno: Dáš nám, nám také, chceme něco od tebe slyšet z toho, co jsi prostudoval, probádal... A tak s úsměvem zavírám okno před třpytem řinoucího se světla z luxusního protějšku. Mám SVŮJ domov, hledám pravdu... Co sladšího nad to, jak se srdce při tom plní a rozšiřuje! Doma, u svých knih. Doma? A přece ne! Jedna kniha z těch mých knih druhou potírá, jedna druhou vyvrací, jedna druhou se snaží doplnit, zbytečnou učinit. Stále a stále to tedy puďí vpřed. Nenašli pravdu ti moji mistři tak, že by nebylo nutno dále a výše a hlouběji toužit. Bili se kolikráte krvavě navzájem.

Nejsem z těch, kteří by svým ideovým odpůrcům podkládali nepoctivost. Ach, tak poctivě se snažili jako my, lépe věc proniknouti a osvětliti ji jasněji, než se nám to podařilo. Věčný příliv a odliv myšlenek znamená studium vůbec a studium posvátné vědy zvláště. Jen pomalu, bolestně se prodírala svatá věda vpřed. Jen pomalu přicházela k přesným závěrům. Temné boje, nescetná kacířstva leží na poli tohoto zápasu o uchopení pravdy. A tak nejsem ještě doma — doma se nezápásí, doma je klid, mír a slast. Nemáme zde absolutního klidu, nemáme svého štěstí tak, jak bychom si je přáli míti.

Není doma námořník, protože ví, že kolikráte podlehne ve svém zápase, protože si to moře záludné již tolik jeho bratří vyžádalo, a že si snad jednou i jeho vyžádá. Touží proto po jednom přístavu, ze kterého jednou zvládne moře všech zápasů, všechna moře, vítězně a dokonale.

Není doma ten boháč z protějška, protože se stále bojí, že se mu to bohatství rozuteče. A rozplyne se jednou. Ví to. A proto není doma ani za hedvábnými záclonami, u kouřícího čaje ve stříbrné konvici.

Nejsme doma. Jsme děti, které zbloudily, jež rodiče někam zavedli daleko do hlubokého lesa. Dlouho se nevrací naše pramáteř Eva. Snad nás hledá. Hledá nás a my hledáme ji, aby nás konečně již uvedla domů. Jdem domů...

Zde jest všechno tak malé a úzké, ne, to není náš domov. Vždyť se v něm duše nemůže ani napřímít ani vydechnouti, natož zajásati. Nekonečný Bůh, jeho nekonečná teplá láska toť domov, v němž jest dosti místa pro všechny, pro všechny lačné, hltavé, nenasytné, pro všechny, kterým nestačil svět. Rozumíte teď Aristotelovu slovu, jež napsal, nezáleží kde: „Bůh je vlastním příbytkem duchů“? Rozhodně jistě uchopíte žhavě volání sv. Augustina: „Zdaž by nezajásal poutník, nemající, neznající ani svého původu, v bídě, v lopocení a v hořkosti, kdyby se mu řeklo: Jsi synem senátorovým, tvůj otec má nesmírné bohatství. Dovedu tě k tvému otci. Jak by nejásal takový člověk, kdyby mu to řekl někdo pravdomluvný.

Nuže, přišel někdo pravdomluvný, apoštol Ježíše Krista, a pravil: Proč si zoufáte? Proč se trudíte a proč vás stravuje váš smutek? Proč, následující své žádostivosti, dáváte se hubiti ubohostí její rozkoše? Vždyť máte otce, máte vlast a máte bohatství. Kdo jest ten otec? Drazí, jsme dětmi Božími.“ (St. Augustinus: Enarratio in Ps. 84. nro. 9.)

Bůh Otce! Tedy u Otce, tedy tam jsme doma! Jen on má všechno, vždyť náš tatínek vždy všemu nejlépe rozuměl! Jen zápas o Boha, protože o Otce, o Lásku nezeslabí, nezmenší, neubíjí, protože se dotýkáme Boha, a kdo se dotýká Boha, přijímá jeho sílu. On jest oheň, který zahřívá a který zahřeje i lidi nejchladnější, kteří již se vším vyúčtovali, a kteří se dívají s hořkou pochybovačností na všechno stvoření proto, že je poznali a prochutnali až do dna. Jen on jest dobrem, jež neunaví, protože je nemůžeme nikdy dokonale do dna vyčerpati. Jen on nezraní, jako ranívají lidská přátelství, když ukazují své slabosti, jen on nenaplnuje duši tíživým smutkem, protože jest krása sama a věčná mladost, jež dává věčnou radost.

Chcem všichni domů. Jděme tak, jak šli svatí praotcové, o nichž píše sv. Pavel: že „zdaleka vzhlíželi k příslibením a vyznávali, že jsou poutníky a hostmi na zemi. Ti, kdo takto mluví, naznačují, že hledají domova“ (Ad Hebraeos XI. 13). „Neb nemáme zde trvalého bydliště, nýbrž věčného hledáme v nebesích.“

Chceme všichni domů. Nechtě tedy jdeme doopravdy domů a ne do jeskyně plné ďábelských přeludů. Tam, doma, se všichni najdeme, tam si porozumíme, všichni, i ti, kteří si zde říkáme protivníci, tam budem jeden druhému vděčni za pomoc, za nutkání, abychom hledali, úporněji hledali, ještě lépe hledali. Tam se najdeme všichni, kteří jsme se po celý život marně hledali, toužíce po někom, kdo by nás měl upřímně rád, tam najdeme toho, kdo byl naším ztajeným, pravým, neznámým dobrodincem.

Když píše tyto řádky, dobývá se mi k sluchu refrén německé písně, kterou jsem slyšel kdesi v Německu, když jsem jednou v podvečer projížděl širou plání... Z vedlejšího oddělení doléhala ke mně samotnému píseň zpívaná tvrdými hlasy, snad bývalých vojáků snad nějakého vojenského sdružení: In der Heimat, in der Heimat, da gibts ein Wiederseh'n! V domovině, v domovině, tam se shledáme!

Bože, doved' tam všechny své děti!

BRAITO.

K ČASTĚJŠÍ SVATÉ ZPOVĚDI.

Táže se někdo z Prahy, jak zameziti, aby častější svatou zpovědí nenastalo jakési zmechanisování, aby se totiž určité hříchy jaksi neustálily.

To právě musí býti účelem častější svaté zpovědi. Nesmíme považovati svátost pokání jen za jakousi koupel. Nesmíme jednati, jako jsme jednali, když jsme byli malí. Umyli nám ručky a tvářičky. Ach, jak se to pak s novou rozkoší zase hezky hrálo v blátě a písku...

Podstatnou částí svátosti pokání jest právě pevné předsevzetí polepšení. Předpokládám, že se nedopouštíte již těžkých hříchů. Zde jest opravdu nebezpečí, aby se naše hříchy nestaly takřka naším stabilním inventářem a aby nebyly naším pravidelným přínosem do zpovědnice. Častější sv. zpověď má právě za účel dosáhnouti milosti Boží, poskytovanou a udělovanou vždy rozhojněné v každé svátosti, umenšení našich nedokonalostí, zmenšení počtu

hříchů neb aspoň počtů provinění proti určitému hříchu. Proto si vždy před každou častější svatou zpovědí umiňme, na jeden hřích zvláště dávatí pozor. Ten hřích pak bedlivě stopujme po celou dobu mezi dvěma svatými zpověďmi. Varujme se pečlivě příležitostí, potlačujme náklonnost, která nás k tomu hříchu vede. Častěji za dne si vzpomeňme na své předsevzetí, hlavně pak si připomeňme, když je nám vejítí do okolností, ve kterých jsme se oněch hříchů dopouštěli. Uvažujme o Božích dokonalostech a srovnávejme s nimi svůj život. Uvidíme pak, co máme napravití. Boží dokonalost bude naším nejlepším zpovědním zrcadlem, jež nám nemilosrdně ukáže, jaké jsou naše chyby, viny, skvrny.

BRAITO.

NOVÁ MODLITBA K SV. MARTINU.

Svatý Martine, jenž's kusem pláště svého
přikryl kdysi pocestného,
pohled' též na naše dnešní ženy,
jak jsou nuzně přioděny,
jak jsou na tom hůř než chudák bédný,
oblec, prosím, přece naše ženy!

AD DEUM, QUI LAETIFICAT JUVENTUTEM MEAM.

Spolubratřím!

Přistupuje k oltáři stařícký, nemocný, slabý a znavený kněz. Zdá se mi, že se ani nedovleče k oltáři. Pravím si: Můj Bože, tenhle kněz zemře dříve, než vysloví jediné slovo. Tak jest churavý!

Avšak, hle, již se postavil uprostřed dvou svící a pozvedl k nebi svůj zrak! Rázem omládl, rázem zesílil. Hory by mohl zlézati. Plameny svící poskakují pod jeho vzdechy.

Když jsem viděla tuto změnu u kněze, jenž by nyní mohl na ramenou hory nositi, cítila jsem jak celé mé srdce i tělo a všechno vlastně ve mně zajásalo radostí, vše ve mně ožilo novým životem.

Vidím a cítím, ale nemohu vysloviti toho, co cítím a vidím, onoho dojmu, jež ve mně vzbudily ony povzdechy vyslané k Bohu, ten žár jeho očí, jenž šlehá až k srdci Božímu!

A jakýsi hlas mě ujišťuje, že kněz, chudý a čistý, je sám také obětí lásky a poslušnosti a tak obrazem Boha obětovaného. Bůh nemůže ničeho odepřítí takovému knězi u oltáře, protože je to živá oběť.

„Myšlenky“ str. 37. Sestra od Ježíše Ukřižovaného.

ŽEŇ

VNITŘNÍ ŽIVOT.

Stále zdůrazňujeme, že J. Kristus jest středem našeho snažení, protože jím se dostaneme k Otci. Proto jsem s nadšením uvítal poslední dílo jednoho z dnešních největších exegetů: P. LAGRANGE: L'ÉVANGILE DE JÉSUS-CHRIST. (Gabalda, Paris 1929, str. 700, lex 80, cena: 50 Frs.) Jest to „labutí zpěv“ stařešiny exegetů. Nikdo nezná tak dobře Evangelia, Sv. Zem a celou odbornou literaturu jako on. A proto jsem mu tolik vděčný, že podal takovou dobrou „harmonii evangelí“ s použitím všech dosavadních vědeckých výsledků. Kristus v knize jest opravdu Bohem a člověkem velebným, svatým, ke svatosti volajícím. P. Lagrangovi prvému se podařilo vědecky zachytiti exegesi Evangelíi způsobem, jenž sytí a zahřívá i duši nesmrtelnou!

Jen v tomto Ježíši, jenž přišel, „aby všichni měli život a to hojně jej měli“, ukazuje vzrůst duše v Bohu sv. Pavel. Dávno již vábí učence možnost zkonstruovati mystickou nauku tohoto učitele národů. Z posledních pokusů i širší čtenářské obci přístupných můžeme s radostí doporučiti novinku: Dr. WIKENHAUSER: Die Christismystik des hl. Paulus (Aschendorff, Münster, 1928, str. 140, lex 80, cena 2.80 Mk.) Nejprve se v knize seznamujeme s výkladem myst. výrazů sv. Pavla, nato ostrými rysy kreslí mystické spojení věřících s Kristem, jež dává duch. život a jeho vzrůst. Dokonalá jest srovnávací studie mystiky sv. Pavla a východního současného mysticismu, jež ukazuje na nadpřirozenost a samostatnost původu naší mystiky.

Je třeba, abychom poznali svého Ježíše, zdroj našeho, duchovního života. Výrazně a theologicky vykreslil jej P. HÉRIS v díle: LE MYSTERE DU GHRIST (Desclée, Paris, 1928, str. 370, 16 Frs.) Hérís studuje kněžství Kristovo, jeho oběť a jeho království všeobecné, jež mu patří, protože jest Bohem a jako Bůh a člověk vykoupil lidstvo. Nesmírný majestát Kristův vysvitne z přečtení knihy, díky vroucí za oběť jeho a žhavá žízeň po jeho svatě krvi a lásce, jež zde tak hojně prýští. Takových knih o J. Kristu není mnoho. Pro kněze, bohoslovce hluboká studnice pro studium, meditace a kázání!

Známe svůj zdroj. Třeba z něho pít. Přetvoří nás. Přetvoří nás, jako si vytvořil svou Kateřinu Sienskou. Její: DIALOGO DELLA DIVINA PROVVIDENZA (Libreria Editrice Fiorentina, Firenze, 2 sv. 25 lir.) Světice zapálená Kristem hovoří s Bohem a se sebou o svém cíli, o Bohu, o životě, bolesti. Myšlenky zapalující, sytící, jež dávají zhořknouti spoustě literatury. Cítíme při četbě, že se nás takřka dotýká duch Boží. Kniha jest výtečným vůdcem duch. života. Proč utíkají zbožní před svatými a milují splácané, žvavé, prázdné knihy „o“ duchovním životě. Tady mají skutečný „Duchovní život“. Kniha vyšla v kolekci: Libri della Fede, kterou šťastně pořádá Papini a kde vyšlo již na 40 svazků italských mystiků.

Tihle italští mystikové a světci! Lidé, v jichž žilách koluje krev, kteří mají srdce jako výheň a přece tak blízcí nám svou bolestí, soucitem, láskou. Jako např. sv. Filip Neri. Nebylo lehké dovědět se o něm vlastně něco kloudného. Teď dva Francouzi, oratoriáni, vydali konečně pořádný životopis, pracovaný hlavně na aktech kanonizačních. POUNELLE-BGRDET: St. Philippe Neri (Bloud et Gay, 1928, II. vyd. str. 560, lex. 80, cena 45 Frs.) Dílo jest psáno na širokých studiích, psáno dvěma horlivými kněžími, kteří světce milují. Světec se nám jeví ve svých zápasech, bojích, ve své úzkosti nadpřirozené o duše dětí; jeho originalita jest dána do rámce celé povahy sv. Filipa Neri a proto neuráží. — Aby měla ta kniha hodně čtenářů a sv. Filip Neri, jenž je tu líčen s celou současnou svou dobou, našel i v naší době hodně následovníků: Dílo jest sice psáno vědeckou formou, ale pod touto formou není postava sv. Filipa zahalena a duch jeho udušen. Naopak, tímto způsobem v knize mluví více světec a jeho činy než spisovatel; v mnohých dnešních životech svatých světci se skoro vůbec nedostanou ke slovu.

Nechat mluvit svaté! To je také zásadou dnes v celém světě známého historika mystiky BREMONDA: Upozorňuji na jeho poslední dva nové svazky: Histoire litteraire du Sentiment Religieux en France (Bloud, Paris, 1928, n. sv. cena: 72 Frs.) Nazval tento díl: Metafysika svatých.

Spíše historicky postupuje POURRAT. Vydal právě čtvrtý a poslední díl svého díla: LA SPIRITUALITÉ CHRETIENNE (Gabalda, Paris, 1928, str. 670.) Pourrat se šťastně probil frontou spisovatelů duchovních od Jansenismu k moderním časům. Chápu, že to byla vojna neveselá, pročisti tu příšernou spoustu duchovní četby v záplavě jansenistického traktátnictví a v přivalu literatury dnešní. Věcná a poučující je studie jansenistické zbožnosti. Bolestně se nás dotýká reakce protimystická vyvolaná jansenistickými bludy, jež nepřestala u nás ještě strašiti. Jemně jest kreslena postava milého Surina. Dobré dějiny tu najde ctitel B. Srdce Páně, pobožnosti k nejsv. Srdci. Oceněna je tu asketika sv. Alfonsa, duch. života sv. faráře z Arsu, P. Fabera, Mgra Gay-e. Přehled poslední doby jest více jak stručný. Dobré dílo!

Velmi povzbudí a poučí dílo, jež jsem právě dostal. O životě totiž prvních křesťanů: DOM LECLERCQ: LA VIE CHRÉTIENNE PRIMITIVE (Rieder, Paris, 1928, str. 100-60 obrazů, cena 16.50 Frs.) Stručnými, ale sytými tahy kreslí známý odborník v křesťanské archeologii život náboženský, mravní, společenský i soukromý prvých křesťanů. Mile na nás dýchne z knihy prvotná upřímná láska všech, poctivé snažení o přiblížení se k Bohu, stálost a věrnost v novém životě. Jedinečnou cenu mají velmi dobře provedené reprodukce nejst. křest. obrazů, nápisů a soch z prvých tří

století. Šťastně byly vyvoleny dosud neznámé obrazy. Odporuji tuto knihu do knihovny, kdo chce mít nějakou představu o prvních dobách církve.

P. Silv. M. Braitto.

S novým zájmem o duch. život množí se potěšitelně též nová vydání velké učitelky duchovního života sv. Hildegardy. Duše se rozradostní při četbě: DIE LIEDER DER HL. HILDEGARD VON BINGEN (Seyfried, MUNCHEN 1928, str. 70, cena 3 Mk.) Písně vytryskly z nebe a z nazírání v liturgii a dovedou povznést duši při různých příležitostech. Kdo sbírá krásné modlitby, najde zde mnoho vzácných perel žhavé lásky k Bohu, ponoření, ztracení se v něm. Kniha jest velmi vkusně vypravena a opatřena dobrým krátkým životopisem světice.

GUIDAULT: DIRECTION SPIRITUELLE A L'USAGE DES RELIGIEUSES, Tours, librairie Alfred Gattier, Marcel Gattier editeur, 1927, cena 12 fr. — Kniha obsahuje hodně pěkných pokynů pro duch. život, ale dlužno též říci, že nevyniká příliš nad plytkost moderních tak zvaných PRAKTICKÝCH příruček duch. života nebo meditačních knih jako např. Hoppe, tak rozšířený v ženských klášteřích.

ABBÉ DE BELLUNE: HEURES DE TRISTESSE ET D'ESPERANZE. Tamtéž 1926, cena 12 fr. Úchvatné kapitolky, které dovedou zahřát srdce chladné smutkem a bolem, potěšit chudého, dát síly bojujícímu, povzbudit klesajícího. Stránky plné světla a naděje. Možno jen doporučit.

NEWMAN-GEBETBUCH. Ze spisů N. vybral a přeložil Otto KARRER. — „Ars sacra“, Müller, München str. 240 a 15 meditisků, 160, v plátně 3.50 Mk. — Tato něžná knížka bude dobrým průvodcem na cestě životem pro opravdu křesťanské duše. Jest v ní hojný výběr ranních a večerních modliteb, ke mši sv., k sv. zpovědi a přijímání, prosby ve všech záležitostech Božího království a v osobních utrpeních, pobožnost křížové cesty, nádherné myšlenky a modlitby pro posv. období církevního roku. Tato modlitební kniha vítězí nad všemi sladce rozvleklými modlitebními knihami, vytváří mohutnou, jadrnou a zdravou zbožnost. Spisovatel i nakladatelství získali si touto knihou velké zásluhy o zbožnost křesťanského lidu, učinivše tento hojný zdroj přístupným pro široké vrstvy. —

Z RŮZNÝCH POLÍ

DEML JAKUB: Dílo FELIXE JENEWEINA: Vidoucí porozuměl vidoucímu a vysvětluje to slepým. Doufejme však, že ne hluchým. Felix Jenewein miloval umění, jím sloužil Bohu, jím chtěl sloužit také lidem. Nebyl pochopen, ani ti, kteří se k němu přátelsky blížili, nerozuměli mu. Nerozuměli jeho mystice bolesti a utrpení někoho, kdo vidí, kde jest nemoc, kdo naznačuje jasně celý postup potřebné operace, ale jemuž pacient se smíchem utíká od operačního stolu přímo do hrobu. Jenewein tušil budoucnost. Deml vykládá jeho úpěnlivé zapřísahání všech, kterým leží na srdci osud národa. Jenewein nemohl dostati lepšího vykladače. Jak jiskřivý sloh Demlův, který prožil tytéž hrůzy vidoucího drtivě se blížící zkázy a nemohoucí než postaviti svůj hlas, protože básníci a jiní umělci jsou chamrad, které patří napráskat a nechat je umřít hladu, protože by jinak nevěděli roupy co dělat a možná, že by se zpupně odvážili volat lidi k Bohu. A Deml přece volá a půjčuje svůj hlas mrtvému Jeneweinu. Deml vystihl naši jedinečnou bídu, bídu, jež se nechce dát obdarovat. Četli jste někdy přesnějši definici dnešního blázince ve světě, než jest Demlovo tajně krvácející a zdánlivě posměšné ušklebnutí: „Dělá se to chlapisko, dělá, ale již nemůže. Bičuje se sportem a mystikou a problémy a emblémy a podblémy etc...“ Kdyby mohly se aspoň některé stati více rozšířiti mezi počestnou buržoasií, mezi lidmi spokojeně trávící po dobrém obědě. Možná, že by Demlovi oči vyškrábali, ale ten tomu neujde tak jak tak a proto, dejte čísti dále!

Způsobily by jistě takovou zdravou reakci, jakou způsobila jiná jeho kniha též nedávno vydaná: AUDIATUR ET ALTERA PARS. Zároveň se ŠLÉPĚJEMI X. nazval bych je Retractionum libri duo. Poctivý člověk přísně se dívá na sebe a v tomto gestu jest právě velikost poctivosti. Gesto, více než gesto, zpověď Demlova jest poctivá. Hledal u Bílka a hledal v Sokole možnost působení. Zavřelo se mu obé a nyní účtuje s obojím. Není to výkřik agitátora, nýbrž výkřik člověka, jenž byl zklamán a nechce, aby jiní byli zklamáni podobně. XI. SVAZEK Šlápějů je složením účtů poslední doby. Básník jest veřejnou osobou a proto Deml veřejně účtuje. A účtuje jako mudřec. Proto i všední potřeby mají symbolickou

cenu. Divím se, jak mohl někdo se pozastavovati nad „směšováním všedního s vynikajícím“ u Demla. Básníkovi není nic všedního; vše má smysl a hluboký smysl. Braitó.

WAINWRIGHT: Advent (Swan Presse, London, 1928) Rozkošný příběh nemocného, přijímajícího v chudobě a bídě opuštěné dětství, nalézající v podepření rozvíjejícího se života nejkrásnější Štědrý večer v celém životě. Z téhož nakladatelství došla nám roztomilá sbírka jemných básní, vyzdvihujících krásu přírody, knihy psané prstem Božím. Kniha sluje: Wind flowers a jest od M. Hobsona. K. L.

SCHWOB RENÉ: MOI, JUIF (Plon, 1928, Paris, str. 370, 18 Frs.) Má to býti posmrtná kniha. Zemřel, chce zemřít žid — René Schwob a býti dítětem Kristovým. Kniha konvertity a jako taková poněkud povídavá. Zajímavé je, co přivedlo Schwoba ke katolicismu: Sch. chtěl se osvoboditi od okovů své bytosti. Křesťanství ukázalo mu možnost přetvořiti se v Bohu. A tak líčí svou cestu od hříchu, přes všechny boje ke světlu. Hymnus duše osvobozené na Boha — osvoboditele. Kniha je tak upřímná, že nejednoho povzbudí, aby si vážil daru, na nějž se jiný takovými boji, krvavými obětmi musil připravovati. A tak člověk rád autorovi odpustí trochu laciné duchaplnosti židovských konvertitů. S.B.

FUMET ST.: ERNEST HELLO (Editions St. Michel, Paris, str. 250, cena?) Hello zatoulal se k nám z dob dávných a zapadlých a dle toho byl celý jeho život osamocněním, neuznáním. Hello byl drcen a neposlouchán. Dnes se řekne laciná vtipnost: Z té bolesti rostl jeho duch... Ale, není to vždy tak pravda! Fumet jest z těch, kteří Hellovi připravovali ticho v zástupech, aby mohl být slyšen. A po všech zkušenostech správně praví, že lidé dnes nechtějí dáti Bohu v obět rozum, což dal Hello, a proto že si nerozumějí ani s Bohem ani s těmi, kteří tu oběť přinesli a ji od jiných dokonale žádají. Krásně a pravdivě tesá Fumet podobu A. Hello. Kéž jeho kniha přispěje ke čtení a chápání mistra A. Hella. Braitó.

THOMAS ST. AQ.: Summa Theologica — franc. překlad: oddíl: Wébert L'ame humaine (Desclée, Paris, 1928, str. 414, 19 Frs.) Nový svazek záslužného díla, jež podnikli dominikáni pařížské provincie. Vydávají text Summy s franc. překladem, poznámkami a řešením mod. otázek dle zásad sv. Tomáše. Řečený svazek podává psychologii sv. Tomáše. Webert jest dobrý odborník a podrobil pod světlem sv. Tomáše dobré kritice dnešní otázky. Pro útěchu těch, kteří neznají francouzský, sdělujeme, že naše dominikánské bohoslovné učiliště též začne v dohledné době vydávati český překlad, jež čestí dominikáni již 400 let dluží národu. Braitó.

SIGRID UNSET: UND WAR DIES KINDLEIN NICHT GEBOREN (Muller München 1929, str. 32, 8 měditisků, Mk 1.25). — V řadě krásných knížek, jež vydává Mullerova „Ars sacra“ k částem církevního roku, zasluhuje zvláštní pozornosti tato knížka, v níž norská konvertitka podává obraz Spasitele tak, jak se sám zjevil: — skutečně. Knížka není pro ty, kteří mají rádi přesládlé čtení o Ježíškovi, nýbrž pro všechny, kteří chtějí zbožně, ale skutečně rozjímati o Narození. —

PHILOSOPHISCHE ANTHROPOLOGIE (Teil I.) Von Dr. Bernhard Groethuysen (Handbuch der Philosophie: Abtlg. IV., Beitrag A), Verlag von R. Oldenbourg, München u. Berlin. M. 4 —.

Ve svém úvodu autor vychází z několika nesprávných názorů o poměru filosofie a náboženství k životu.

Jeho výklad Platonovy nauky o filosofii a filosofování a poměru k životu je důkladný a subtilní, podrobně analyzuje některé z Platonových pojmů. Ve výkladu Aristotelova názoru zdá se, že autor konfunduje některé psychologické a metafysické pojmy s praktickým morálním řádem, jako by se dalo doplniti něco z etického řádu, čeho se nedostává pojmu věci, jak jej poznáváme a tvoříme rozumem (srov. str. 46). Dr. Květovský.

SUSANNA SORGE, UNSER WEG. (Str. 180. Josef Kosel & Friedrich Pustet, München. Cena 5 Mk.) — Kniha o cestě nadšeného a duchaplného žáka filosofa Nietzsche k náboženství, k církvi katolické a hlubokému mužnému duchovnímu životu. Zároveň dějiny ideálně krásného manželství, opravdového Tajemství v Kristu. Apologie i učebnice. —es—

PAUL CLAUDEL-JACQUES RIVIÉRE BRIEFWECHSEL 1907-1914. München 1928. Kosel-Pustet. Str. 242, cena váz. v pl. 7.50 M. — Boje mravně bezúhonného, hledajícího člověka, boje a vítězství popisuje tato drtivá kniha. Pro ty, kteří

ztratili cestu a pro jejich přátele je to kniha nedocenitelná. Je v ní celá bída i všechna naděje duše otrávené moderní dobou.

—es—

GERTRUDVON LEFORT: „HYMNEN AN DIE KIRCHE“. — (Druhé vyd. Kosel & Pustet, München 80, 68 str., v plátně Mk 8—). Táto kniha jest náboženským dokumentem naší doby. Je to stále Gertrud von Le Fort, jež v ní mluví, a přece víc než ona: mluví duše člověka naší doby, jak on zápasí o církev, až mu ona svou svatostí požehná, v něm se modlí a ho povýší za úd svého mystického těla, jak s ní prožívá rok a spěje vstříc posledním věcem. Tato kniha je zvláštností v duchovním básnictví. Toto vydání je proti vydání z r. 1924 obohaceno novými básněmi.

GERTRUD VON LE FORT: „DAS SCHWEISSTUCH DER VERONIKA“ — román. (80, 1928, str. 356, váz. Mk 10' — Kosel-Pustet München.) — Po tomto mystickém románu s radostí sáhnou čtenáři našeho časopisu. Spisovatelka v něm líčí cestu malé pohanky Veroniky (vlastně svoji) ke Kristu uprostřed pohanského a křesťanského Říma. Tato kniha svým vzácným obsahem zaujme jak theologa tak psychoanalytika a každého přítele velkého umění a básnictví, zvláště pak ty, kteří již spatřili a obdivovali krásy Říma buď pohanského nebo křesťanského.

M. PFLIEGLER, DER WEG. Str. 284, (Tyrolia, Innsbruck) cena 6 šil. rak. — Schválená učebnice náboženství pro vyšší třídy středních škol v Rakousku. Vynikají zvláště dokonalé stati o beznáboženské etice, o překážkách svobody, pojmu a významu církve, kapitalismu a socialismu.

—es—

DR. JOSEF WEINGARTNER: „DIE APOSTELGESCHICHTE“. Tyrolia, Innsbruck (str. 345, cena 7 — S). Tato stručná biblická kázání jsou potěšujícím znamením, že v poslední době roste v katol. církvi zájem o četbu Písma sv. a biblická kázání. Weingartner v této knize probírá Skutky ap. a vybírá charakteristické rysy a zdůrazňuje jejich cenu pro poměry a lidi naší doby. —

D'HERBIGNY M. MSGRE: DE DEO CATHOLICAM ECCLESIAM VIVIFICANTE (Beauchesne, Paris. 1928, 400 str. 3. vydání). D'Hérbigny studoval v I. díle církev ve svém založení. Nyní ji ukazuje v dnešním působení. Protože se dnes více církví považuje za pokračovatele prvotní církve, je třeba stanovit onu jednu opravdovou nástupnici prvé církve. D'Hérbigny shrnul nesmírný materiál dokazující možnost tuto, jedině pro katolickou římskou církev. Postupuje velmi svědomitě a ze slov Kristových a z prvních dob samých ukazuje, jakými zásadami se má řídit hledání pravé Kristovy církve. Dokazuje přesně a přesvědčivě, že jen římskokatolická církev vyhovuje myšlence Kristově o církvi. Kniha jest velmi důležitá i u nás a nemohu dosti doporučit její studium všem těm, kteří se shovívavě dívají na svou církev, kteří nemají pravou hrdost jediných majitelů statku nejvyššího, totiž pravdy Kristovy. K otázce nových církví u nás, jež všechny se odvolávají na Krista, je tato kniha klidná, přesvědčivá, dobrým vůdcem.

Při této příležitosti upozorňuji na velkolepé číslo odborné revue vydávané francouzskými dominikány: REVUE DES SCIENCES THEOLOGIQUES (Le Saulchoir, Belgique) vydané zvláště pro otázku katolicity církve. Číslo má dvě stě stran a obsahuje hluboké studie Battifola, Allo, Sertillange, Schmidlina etc. Roční předplatné činí 50 franků. Za to jsou čtenáři informováni o všem, co vychází ve světě theologickém i filosofickém.

P.A.

GUILLET P. M. JOSEPH: LES DOMINICAINS FRANCAIS A L'ILE DE LA TRINIDAD. (Gattiers, Tours) stran 458, cena 18 fr. Malý zlomek misijní epejeje dominikánů a misionářů vůbec. Krátké období dějinné třicetipětileté, neveliký kus země, a kolik zápasů, kolik námah, kolik křesťanské statečnosti a obětí, kolik různých cest vážených pro evangelium! — Na misijních spisech jenom lze obohatit duši poznáním obětavosti, lásky. Ilustrace se povedly. Češ rád dějiny, cestopisy, chceš poznat zblízka práci misionáře? Vezmi.

I. F. P.

DR. A. MEYENBERG. LEBEN - JESU — WERK, 3. Bd, 1. Liefg. Str. 310, (Räber & Cie, Luzern) cena 6.25 švýc. fr. — Jsou probrány dějepisně, kriticky a filosoficky všechny námitky proti zázrakům Ježíšovým, jak se rozvířily po Straussových spisech. Vědecká střízlivost výrazu, bohatost materiálu a poctivá láska ke Kristu činí toto dílo velmi významným pro duše takovými pochybnostmi zmítané nebo proti nim u jiných bojující. Jedna z nejlepších prací o životě Ježíšově. —es—

J. C. B. MOHR, Tübingen: DIE RELIGION IN GESCHICHTE UND GEGENWART. Lief. 45/46, Jablonski-Immanenz. - Zvláště stkvěle vypracovaná hesla Idealismus a Jesus. Toto podává jedinečně úplný přehled otázek s tímto jménem souvisících.

—es—

KYTLICOVA PAVLA: RODIČE A DĚTI II. díl (P. Kytlicová, Tasov, Morava, str. 204.) Opravdu toužebně jsem čekal na druhý díl knihy, jejíž první díl mne zcela zaujal. Zaujal mne tím, že tak pochopil ženu-matku. A z druhého dílu zase se na nás usmívá symbol ustarané, věčně starostlivé, stále úzkostlivé maminky. A při tom je ta maminka pí Kytlicové tak bezprostřední, nedobývající dětského srdce, nýbrž nosící je samozřejmě v celé své bytosti. Po knize paní Pavly bude těžko živěji, nevtíravěji nakreslit ženu, vědomou své úlohy: pomocnice Boží v díle, jímž jest vytvoření celé bytosti dle duše i těla. Starosti, těžkosti našich středostavovských rodin, z nichž jsme většinou vyšli, jsou tak věrně podány, zároveň s vylíčením odporných plebejských sklonů, jež se tolikrát pokoušejí poskvřnit malé lidi. Odporoučím každému, kdo hledá v četbě zvednutí, oprášení, zapomenutí. Že se konečně také někdo rozhoupal k činu, který měl býti učiněn hned po prvním dílu, a rozhodl se pro udělení ceny Zemské moravské literární dotace! Braitto.

LEITPOLD, D. DR. JOHANNES: DIE URCHRISTLICHE TAUFTE IM LICHT DER RELIGIONSGESCHICHTE. Leipzig, 1928. Dorfling & Franke. Str. 80. Cena 2.50 M. — Monografie, ukazující na skutečné nebo domnělé paralely křtu v židovství a pohanských mystériích. S opatrnou celkem konservativností psaná kniha otvírá z bohatého materiálu zajímavé pohledy do křestní praxe křesťanské i do některých starokřesťanských textů, např. o křtu za zemřelé, o oblečení Krista atd. —es—

J. HRONEK: „BIBLE MALIČKÝCH“ — (díl I. 12 barev, obr. od K. Schwetze, váz. 16.50 Kč) — Vydal Gustav Franci, Praha I. 536. — Máme v naší literatuře velmi málo tak pěkných knížek o Pánu Ježíši pro maličky. Kdo chce učiniti dítěti radost, ať koupí tuto „Bibli“. — Vřele doporučuji.

ABBE FÉLIX KLEIN: „DE SAINTE BLANDINE AUX PAGES DU ROI D'OUGANDA“. — Ilustrace od Maurice Lavergue (80, str. 68, poštou 13.20 fr.). Edice „Spes“, Paris V, rue Soufflot 17. Kdo chce dívky nadchnouti ke statečnosti ve víře, ať si koupí tuto knížku o malých hrdinech všech dob, kteří položili život za sv. víru; výklad obsahu usnadní hodně barevných obrázků: Doporučuji. —

PERROY MARGUERITE: SOUS LE SIGNE DE L'IDEÁL (Aubanel Fils ainé, 15, place des Études, Avignon); 1928, stran 208, cena 12 fr.

Kde tví pravé ženství, cíl ženy, úkol životní a jak jej splnit? Spisovatelka odpovídá křesťanským pojetím ženy, vede cestou přirozenou a hlavně nadpřirozenou. Dal bych ji do rukou dívkám, před kterými se otvírá život, hlavně dívkám vzdělanějším (školsky), vážné věci autorka zpřístupnila, obtížné činí snazším. U vnímavé a soudné čtenářky nevyjde na plano. —a.

DE MEAUX ANT.: AUGUSTIN COCHIN (Plon, Paris 1928 str. 370). Dobře psaný, poučný životopis znamenitého franc. historika Cochina. Autor provází nás jeho životem zasvěceným pravdě. Vidíme jeho studium, jeho modlitby, jeho lásku a boje. Hlavním jeho dílem bylo nové světlo, jež vnesl do studií o franc. revoluci. Druhá polovice této knihy otiskuje výbor z jeho dopisů, jež barvitě podávají jeho bludný život po archivech celého světa, jeho život křesťana a člověka. S. B.

SERTILLANGES: LES GRANDES THÉSES DE LA PHILOSOPHIE THOMISTE (Bloud et Gay, Paris 1929, str. 250, 10 fr. Těžko najít lepší, informativnější dílo o filosofii sv. Tomáše. Proslulý thomista, Sertillanger, obrací se k modernímu člověku a ukazuje mu, jak křest. filosofie vede jedině a cílevědomě jeho rozum, jak jest universální pro celý život pro veškerá dění. Proto bude dílo zájmatí každého, kdo přemýšlí o lidských záhadách a problémech. S. B.

„CESTY SRDCE“ od P. J. Franco T. J. (Sdružení katol. mládeže v Praze III.) Nevtíravým způsobem líčí postupný vývoj mladého konvertity, dokazuje, že jak citová vřelost ženy, tak rozumová hloubavost mužova naleznou v pravdách pravého náboženství jednotící pouto pro společnou pout životní.

ČASOPISY

HOCHLAND XXVI. 4. (Kosel, München). Muth, Epiphanie. Leitgedanken zur katholischen Aktion. Bauer, Konservative Probleme im neuen Italien bis 1890. Hankamer, Lessing. Herwig, Hoffnung auf Licht (Roman). Horten, Islam und Christentum. Lutzeler, Zu Max Schelers Persönlichkeit.

BONNER ZEITSCHRIFT FUER THEOLOGIE UND SEELSORGE V. 4. (Schwann, Düsseldorf). Schulz, Stil in der Bibelübersetzung. Algermissen, Geschichte, Stand und Arbeitsmethode der proletarischen Freidenkerbewegung. Lucking, Seele und Umwelt des Landkinds. Sinnesbeck, Berufswahl und Berufsberatung. Jakobs, Das Mysterium als Grundgedanke der Seelsorge.

LINZER THEOLOGISCH - PRAKTISCHE QUARTALSCHRIFT LXXXI. 4. Cohausz, Starkmut und Grossmut. Kopler, Religion und Politik. Fischer, Sozialistische Erziehungsziele. Wiesmann, Widersprechen die Klagelieder dem Geiste des Jeremiáš? Kurz, Die Gefahren der mystischen Bücher.

THEOLOGISCHE REVUE XXVIII. 10, 11, 12. (Münster, Aschendorff). Weiler, Neue katechetische Literatur. Donders, Homiletische Rundschau. Bliemetzrieder, Die neue Gesamtausgabe des Praepositinus. Přehledy: Allgemeine Religionswissenschaft. Biblische Theologie. Historische Theologie. Systematische Theologie. Praktische Theologie. Christliche Kunst.

ZEITSCHRIFT FUER ASZESE UND MYSTIK III. 4. (Tyrolia, Innsbruck). Storr, Das Frommigkeitsideal der Propheten. Jungmann, Die Gegenwart des Erlösungswerkes in der liturgischen Feier. Sierp, Die Wegweisung zur Höhe im Fundament der Ignatianischen Exerzitien, Zimmermann, Wille zur Ehre. Gatterer, Die liturgische Zeichensprache bei der hl. Messe.